

Міністерство освіти і науки України
Національний технічний університет
«Дніпровська політехніка»

Навчально-науковий інститут державного управління
Кафедра державного управління і місцевого самоврядування

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА
кваліфікаційної роботи ступеня магістра

студентки Лукавого Романа Миколайовича

академічної групи 281М-23з-2 ІДУ

спеціальності 281 Публічне управління та адміністрування

на тему: «Правові засади організації надання правоохоронних послуг у сфері забезпечення громадської безпеки»

Керівники	Прізвище, ініціали	Оцінка за шкалою		Підпис
		рейтинговою	інституційною	
кваліфікаційної роботи	Баштанник В.В.			
розділів:				

Рецензент:				
------------	--	--	--	--

Нормоконтролер:	Кравцов О.В.			
-----------------	--------------	--	--	--

Дніпро
2024

РЕФЕРАТ

Пояснювальна записка кваліфікаційної роботи ступеня магістра на тему «Правові засади організації надання правоохоронних послуг у сфері забезпечення громадської безпеки».

90 с., 3 рис., 5 табл., 53 використаних джерела.

ПРАВООХОРОННА ПОСЛУГА, ГРОМАДСЬКА БЕЗПЕКА, ПУБЛІЧНІ ПОСЛУГИ, ПУБЛІЧНЕ УПРАВЛІННЯ.

Об'єктом магістерського дослідження є суспільні відносини, які складаються у процесі формування змісту та реалізації правоохоронної послуги.

Предметом дослідження є правові засади організації надання правоохоронних послуг у сфері забезпечення громадської безпеки.

Мета дослідження полягає у комплексному теоретико-правовому аналізі сутності правоохоронної послуги, визначенні особливостей її реалізації та розробці практичних рекомендацій щодо вдосконалення механізму надання правоохоронних послуг в Україні.

У першому розділі досліджено теоретичні засади правоохоронної послуги як правової категорії.

У другому розділі проаналізовано зарубіжний досвід формалізації правових засад організації надання правоохоронних послуг у сфері забезпечення громадської безпеки на прикладі Великої Британії та Франції.

У третьому розділі проаналізовано особливості впровадження сервісної моделі в діяльність правоохоронних органів України як сфери реалізації правоохоронної послуги.

Практичне значення отриманих результатів полягає у можливості їх використання для вдосконалення нормативно-правової бази, що регулює надання правоохоронних послуг, а також у практичній діяльності правоохоронних органів України.

ABSTRACT

Explanatory note of the master`s degree qualification thesis on the topic «legal basis for organizing the provision of law enforcement services in the field of public security».

90 p., 3 figures, 5 tables, 53 used sources.

Law enforcement service, public security, public services, public administration, public service.

The object of the master`s research is the social relations that develop in the process of forming the content and implementation of law enforcement services.

The subject of the study is the legal basis for organizing the provision of law enforcement services in the field of public security.

The purpose of the study is to provide a comprehensive theoretical and legal analysis of the essence of law enforcement services, to determine the specifics of their implementation and to develop practical recommendations for improving the mechanism of law enforcement services in Ukraine.

The first section examines the theoretical foundations of law enforcement service as a legal category. A law enforcement service is an activity of authorized entities regulated by legal acts and aimed at meeting the needs in the field of law enforcement.

The second section analyzes the foreign experience of formalizing the legal framework for organizing the provision of law enforcement services in the field of public security on the example of the United Kingdom and France.

The third section analyzes the peculiarities of implementing the service model in the activities of law enforcement agencies of Ukraine as a sphere of law enforcement service. The key elements of such a model are focus on the needs of citizens, transparency of activities, accountability to society and preventive nature of law enforcement activities.

The practical significance of the results obtained lies in the possibility of their use for improving the legal framework governing the provision of law enforcement services, as well as in the practical activities of law enforcement agencies of Ukraine.

ЗМІСТ

ВСТУП	6
РОЗДІЛ 1	
ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ ІНСТИТУТУ ПРАВООХОРОННИХ ПОСЛУГ В ПУБЛІЧНОМУ УПРАВЛІННІ ...	11
1.1. Теоретичні засади дослідження правоохоронних послуг в публічному управлінні	11
1.2. Методологічна компонента змісту правоохоронної послуги	23
РОЗДІЛ 2	
ІНСТИТУЦІОНАЛЬНІ ЗАСАДИ АНАЛІЗУ ТА ВПРОВАДЖЕННЯ ЗАРУБІЖНОГО ДОСВІДУ НАДАННЯ ПРАВООХОРОННИХ ПОСЛУГ	33
2.1. Актуалізація зарубіжного досвіду реалізації правоохоронних послуг	33
2.2. Реалізація змісту правоохоронної послуги в системі громадської безпеки у Великій Британії	41
РОЗДІЛ 3	
РЕФОРМУВАННЯ ІНСТИТУТУ ПРАВООХОРОННИХ ПОСЛУГ В УМОВАХ ПРАВОВОГО РЕЖИМУ ВОЄННОГО СТАНУ	54
3.1. Виклики для інституту правоохоронних послуг в системі громадської безпеки в умовах війни	54
3.2. Раціоналізація механізму надання правоохоронних послуг у сфері громадської безпеки	71
ВИСНОВКИ	87
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	89

ВСТУП

Актуальність теми. Дослідження інституту правоохоронних послуг у сфері громадської безпеки виступає надзвичайно важливим завданням у сфері публічного управління, особливо з позицій оцінки тієї ролі, яка належить загалом підтримці суспільного порядку та забезпеченні безпеки громадян і спільнот. Правоохоронні органи є фундаментальною основою публічної безпеки, оскільки вони забезпечують дотримання законів і нормативно-правових актів, необхідних для захисту прав і свобод громадян. Розуміння того, як функціонує цей інститут, дозволяє дослідникам оцінити його ефективність, визначити сфери для реформування та забезпечити його відповідність потребам суспільства. Без ефективного функціонування правоохоронних органів громадська безпека була б серйозно підірвана, що призвело б до зростання злочинності, соціальних заворушень та зниження довіри до верховенства права. Вивчення цього інституту дає змогу всебічно зрозуміти зв'язок між правоохоронними органами, системами правосуддя та ширшими заходами з громадської безпеки.

Довіра громадськості до правоохоронних органів має вирішальне значення для стабільного та ефективного функціонування суспільства, а вивчення цього інституту допомагає виявити фактори, які або зміцнюють, або руйнують цю довіру. Вивчення того, як правоохоронні органи взаємодіють з громадськістю, дозволяє зрозуміти такі питання, як процесуальна справедливість, підзвітність і прозорість, які є ключовими для зміцнення взаємної поваги між правоохоронцями та громадянами. Правоохоронні органи повинні адаптуватися до мінливого характеру викликів громадській безпеці, включаючи тероризм, кіберзлочинність, організовану злочинність і транскордонну злочинну діяльність, що робить дослідження їхньої еволюції особливо актуальним. Аналіз ефективності підходів правоохоронних органів до боротьби з цими загрозами гарантує, що інституції залишатимуться готовими та оснащеними для протидії сучасним викликам.

Наукова проблема дослідження полягає у відсутності цілісного теоретико-правового обґрунтування поняття «правоохоронна послуга», недосконалості механізмів її практичної реалізації та оцінки в Україні, а також низькому рівні довіри громадськості до правоохоронних органів, що стримує ефективну трансформацію правоохоронної системи до сучасної сервісної моделі. Сутність проблеми полягає у невідповідності між задекларованими положеннями реформування правоохоронної діяльності, орієнтованими на європейські стандарти та практичними викликами в забезпеченні якісних, оперативних та прозорих послуг у сфері громадської безпеки.

Дослідження правових засад організації надання правоохоронних послуг у сфері громадської безпеки є важливим напрямом наукової складової публічного управління, оскільки вирішує як теоретичні, так і практичні проблеми забезпечення безпеки та правопорядку в сучасних суспільствах. Один з ключових моментів наукової новизни полягає у виявленні та аналізі прогалин в існуючих правових системах, що регулюють діяльність правоохоронних органів, які забезпечують реалізацію правоохоронних послуг. Чинним правовим форматам часто бракує чіткості або вони не враховують складність сучасних загроз, таких як тероризм, кіберзлочинність та транснаціональна організована злочинність. Важливо сформувати новий концептуальний підхід, який усуває ці прогалини, інтегруючи перспективну модель регулювання правоохоронної діяльності, пристосовану до швидких суспільних і технологічних змін. Такий підхід вирішує наукову проблему правового дисонансу між вимогами громадської безпеки та індивідуальними свободами, що стає дедалі актуальнішим питанням у демократичних суспільствах.

На відміну від існуючих робіт у сфері публічного управління, які аналізують неефективність правоохоронних органів (С. Домбровська, А. Помаза-Пономаренко, Д. Грицишен, В. Кравчук, В. Баштанник, К. Гавриленко, О. Кучеровський, Т. Чубара, Ю. Хоміч та інш.) щодо надання правоохоронних послуг, варто зосередитися на систематичній оцінці правових меж повноважень правоохоронних органів з метою встановлення більшого балансу

між державною владою та громадянськими свободами. Саме тому новизна полягає в розробці правових механізмів, які запобігають зловживанню владою і водночас надають правоохоронним органам достатні повноваження для ефективного реагування на нові загрози громадській безпеці.

Ця проблема також охоплює: недостатню імплементацію принципів community policing (взаємодія з громадами), відсутність ефективних механізмів оцінювання результативності надання правоохоронних послуг, Низький рівень технологічного розвитку правоохоронних структур, що впливає на оперативність послуг і задоволеність громадян. На нашу думку, вирішення наукової проблеми дозволить удосконалити нормативно-правову базу, підвищити ефективність відповіді правоохоронних органів на сучасні виклики, зміцнити довіру до правоохоронних органів, що є критично важливим для демократичного суспільства.

Мета і завдання дослідження. Мета дослідження полягає у проведенні науково-теоретичного та практичного дослідження правових засад організації і надання правоохоронних послуг у сфері забезпечення громадської безпеки на основі виявлення загальних проблем та розробки пропозицій щодо удосконалення правового регулювання правоохоронних послуг. Відповідно, завданнями виступають:

- дослідити становлення та розвиток інституту правоохоронних послуг у сфері забезпечення громадської безпеки;
- охарактеризувати систему нормативно-правового регулювання надання правоохоронних послуг у сфері забезпечення громадської безпеки;
- проаналізувати організаційно-правові механізми надання правоохоронних послуг та визначити їх ефективність
- дослідити міжнародний досвід організації надання правоохоронних послуг та можливості його адаптації в Україні;
- виявити проблемні аспекти в організації надання правоохоронних послуг у сфері забезпечення громадської безпеки;

- розробити практичні рекомендації щодо вдосконалення правових і організаційних механізмів надання правоохоронних послуг для забезпечення громадської безпеки на основі принципу легітимності.

Об`єктом роботи є суспільні відносини, які складаються у процесі формування та реалізації правоохоронних послуг.

Предмет дослідження: правові засади організації надання правоохоронних послуг та механізми їх реалізації у сфері забезпечення громадської безпеки.

Методи дослідження. Методологічну основу магістерського дослідження становить комплекс загальнонаукових і спеціально-юридичних методів, які були використані для досягнення мети та вирішення поставлених завдань. Зокрема, діалектичний метод застосовувався для розгляду правових засад організації надання правоохоронних послуг, системно-структурний метод використовувався для аналізу системи правоохоронних послуг, визначення місця даних послуг у загальній системі публічних послуг, а також дослідження структурних елементів механізму надання таких послуг. Формально-юридичний метод сприяв аналізу нормативно-правових актів, дозволив встановити юридичний зміст основних понять законодавства, що регулює організацію надання правоохоронних послуг.

Порівняльно-правовий метод був застосований для дослідження міжнародного досвіду з організації надання правоохоронних послуг, порівняння різних моделей їх реалізації у Великій Британії і Франції з метою адаптації передового досвіду. Історико-правовий метод дозволив простежити генезу становлення інституту правоохоронних послуг, дослідити еволюцію правового регулювання в цій сфері та вивчити історичний досвід організації правоохоронної діяльності.

Метод моделювання використовувався для розробки й пропонування нових механізмів у сфері організації правоохоронних послуг, а також прогнозування ефективності впровадження таких змін. Метод прогнозування дозволив визначити перспективи розвитку системи правоохоронних послуг,

передбачити можливі наслідки запланованих змін та сформулювати рекомендації щодо вдосконалення правового регулювання. Застосування зазначених методів у комплексі забезпечило всебічність і ґрунтовність дослідження, сприяло формуванню обґрунтованих висновків і конкретних практичних рекомендацій, спрямованих на вдосконалення правових і організаційних засад надання правоохоронних послуг у сфері забезпечення громадської безпеки.

Новизна одержаних результатів магістерської роботи полягає у комплексному дослідженні правових засад організації надання правоохоронних послуг у сфері забезпечення громадської безпеки та формулюванні на цій основі теоретичних положень і практичних рекомендацій. Зокрема, у роботі розроблено теоретичну модель організації надання правоохоронних послуг у сфері забезпечення громадської безпеки, яка базується на клієнтоорієнтованому підході та запропоновано авторське визначення поняття «правоохоронна послуга у сфері забезпечення громадської безпеки» як регламентованої нормативно-правовими актами діяльності уповноважених суб'єктів держави, яка спрямована на реалізацію прав і законних інтересів фізичних та юридичних осіб у сфері громадської безпеки. У магістерській роботі удосконалено положення щодо класифікації правоохоронних послуг у сфері забезпечення громадської безпеки шляхом виділення нових критеріїв їх систематизації, доповнено науковий підхід до визначення принципів надання правоохоронних послуг, який доповнено принципами проактивності, технологічності та громадського контролю. пропозиції щодо вдосконалення нормативно-правового регулювання надання правоохоронних послуг.

Практичне значення одержаних результатів полягає у розробці прикладних положень, оформлених у вигляді конкретних пропозицій та рекомендацій, які можуть слугувати підґрунтям для подальшого вдосконалення системи надання правоохоронних послуг у сфері забезпечення громадської безпеки в Україні.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ ІНСТИТУТУ ПРАВООХОРОННИХ ПОСЛУГ В ПУБЛІЧНОМУ УПРАВЛІННІ

1.1. Теоретичні засади дослідження правоохоронних послуг в публічному управлінні

Дослідження інституту правоохоронних послуг, як і загалом діяльності правоохоронних органів у сфері публічної безпеки є надзвичайно актуальним завданням для галузі публічного управління і адміністрування з огляду на важливу роль у підтримці громадського порядку та забезпеченні безпеки громадян і спільнот. Правоохоронні органи є фундаментальною основою публічної безпеки, оскільки вони забезпечують дотримання законів і нормативно-правових актів, необхідних для захисту прав і свобод громадян [1]. Розуміння того, як функціонує цей інститут, дозволяє дослідникам оцінити його ефективність, визначити сфери для реформування та забезпечити його відповідність потребам суспільства. Без ефективного функціонування правоохоронних органів громадська безпека була б серйозно підірвана, що призвело б до зростання злочинності, соціальних заворушень та зниження довіри до верховенства права. Вивчення цього інституту дає змогу всебічно зрозуміти зв'язок між правоохоронними органами, системами правосуддя та ширшими заходами з громадської безпеки.

Актуальність дослідження інституту правоохоронних послуг у публічному управлінні зумовлена комплексом теоретичних і практичних чинників, що визначають необхідність переосмислення ролі правоохоронних органів у сучасному суспільстві. Трансформаційні процеси, що відбуваються в Україні, вимагають принципово нових підходів до організації діяльності правоохоронної системи, зокрема її переорієнтації на надання якісних послуг громадянам.

В умовах європейської інтеграції України особливої актуальності набуває

впровадження сервісно-орієнтованої моделі діяльності правоохоронних органів, яка передбачає пріоритетність забезпечення прав і свобод людини, задоволення потреб громадян у якісних правоохоронних послугах. Це вимагає суттєвого оновлення теоретико-методологічних засад публічного управління у правоохоронній сфері та розробки ефективних механізмів надання правоохоронних послуг.

Важливість дослідження посилюється наявністю комплексу проблем у сфері надання правоохоронних послуг, серед яких: недостатня якість послуг, бюрократичні перешкоди, низький рівень довіри населення до правоохоронних органів, недосконалість механізмів оцінювання якості послуг та відсутність дієвих стандартів їх надання [2]. Особливої гостроти ці питання набувають в умовах воєнного стану, коли ефективність правоохоронної системи стає критично важливою для забезпечення національної безпеки та громадського порядку.

Сучасні виклики, пов'язані з цифровізацією суспільства, вимагають впровадження інноваційних підходів до надання правоохоронних послуг, розвитку електронних сервісів та модернізації системи управління якістю послуг. При цьому існуюча нормативно-правова база не повною мірою відповідає потребам сьогодення та потребує суттєвого вдосконалення для забезпечення ефективного функціонування сервісно-орієнтованої моделі правоохоронної діяльності.

Актуальність теми підсилюється необхідністю розробки науково обґрунтованих підходів до формування та реалізації державної політики у сфері надання правоохоронних послуг, які б враховували як міжнародний досвід, так і національні особливості. Важливим аспектом є потреба в удосконаленні механізмів взаємодії правоохоронних органів з громадськістю, забезпечення прозорості та підзвітності їх діяльності.

Особливої уваги потребує дослідження організаційно-правових механізмів забезпечення якості правоохоронних послуг, впровадження сучасних стандартів обслуговування та систем оцінювання ефективності

діяльності правоохоронних органів. Це зумовлено необхідністю підвищення рівня задоволеності громадян якістю послуг та зростання довіри до правоохоронних органів.

У науковому дискурсі питання правоохоронних послуг досліджувалися переважно в контексті адміністративного права та державного управління, проте комплексного дослідження інституту правоохоронних послуг як елемента публічного управління досі не проводилося [3-5]. Це створює потребу в розробці цілісної концепції розвитку системи надання правоохоронних послуг, яка б враховувала сучасні тенденції розвитку публічного управління та відповідала європейським стандартам.

Актуальність дослідження також зумовлена необхідністю вдосконалення професійної підготовки працівників правоохоронних органів, формування у них компетентностей, необхідних для якісного надання послуг громадянам. Це вимагає розробки нових підходів до організації навчання та підвищення кваліфікації персоналу, впровадження сучасних методик оцінювання якості роботи.

Таким чином, комплексне дослідження інституту правоохоронних послуг у публічному управлінні є актуальним науковим завданням, вирішення якого сприятиме підвищенню ефективності діяльності правоохоронних органів, покращенню якості послуг та зміцненню довіри громадян до правоохоронної системи в цілому. Результати такого дослідження матимуть важливе значення для вдосконалення теоретичних засад та практичних механізмів публічного управління у сфері надання правоохоронних послуг.

Довіра громадськості до правоохоронних органів має вирішальне значення для стабільного та ефективного функціонування суспільства, а вивчення цього інституту допомагає виявити фактори, які або зміцнюють, або руйнують цю довіру. Вивчення того, як правоохоронні органи взаємодіють з громадськістю, дозволяє зрозуміти такі питання, як процесуальна справедливість, підзвітність і прозорість, які є ключовими для зміцнення взаємної поваги між правоохоронцями та громадянами. Правоохоронні органи

повинні адаптуватися до мінливого характеру викликів громадській безпеці, включаючи тероризм, кіберзлочинність, організовану злочинність і транскордонну злочинну діяльність, що робить дослідження їхньої еволюції особливо актуальним. Аналіз ефективності підходів правоохоронних органів до боротьби з цими загрозами гарантує, що інституції залишатимуться готовими та оснащеними для протидії сучасним викликам.

Оскільки світ стає все більш взаємопов'язаним, дослідження правоохоронної діяльності дозволяє розробити найкращі практики, якими можна ділитися через кордони, зміцнюючи глобальну громадську безпеку. Це особливо важливо для вирішення транснаціональних проблем, таких як торгівля людьми, контрабанда наркотиків та нелегальна торгівля зброєю. Крім того, правоохоронні органи повинні постійно вдосконалювати свої методи і впроваджувати технологічні досягнення, включаючи штучний інтелект, прогностичну поліцію і сучасні засоби спостереження. Дослідження в цій сфері гарантують, що ці інструменти застосовуються етично і ефективно, не порушуючи приватне життя і громадянські свободи [6].

Більш глибоке розуміння правоохоронних інституцій також дає цінну інформацію про їхні організаційні структури, навчальні програми та операційну ефективність. Такі дослідження можуть оцінити стандарти набору персоналу, різноманітність у поліції та ефективність навчальних програм, забезпечуючи належну підготовку поліцейських до складних і відповідальних ситуацій, з якими їм доводиться стикатися. Крім того, дослідження правоохоронної діяльності може виявити системні проблеми, такі як корупція, неправомірна поведінка та зловживання владою, які підривають довіру суспільства та загальну легітимність інституту [7-9]. Аналізуючи ці проблеми, можна впроваджувати реформи, спрямовані на посилення підзвітності та запобігання зловживанням.

Взаємодія правоохоронних органів з громадою (перш за все, Національної поліції) як сучасна стратегія правоохоронної діяльності підкреслює важливість побудови позитивних відносин між правоохоронними

органами та громадами, яким вони служать. Дослідження цього підходу дозволяє краще зрозуміти, як довіра та співпраця можуть знизити рівень злочинності та сприяти громадській безпеці. Аналогічно, дослідження правоохоронних органів є важливим для подолання системних упереджень та дискримінації, забезпечення справедливого та рівного ставлення до всіх верств суспільства. Зокрема, поліцейські сили, які відображають різноманітність громад, яким вони служать, мають кращі можливості для вирішення конкретних проблем, з якими стикаються ці групи населення.

Роль правоохоронних органів у забезпеченні громадської безпеки також проявляється в їх здатності реагувати на надзвичайні ситуації та катастрофи. Правоохоронні органи часто виступають першими, хто реагує на кризові ситуації, надаючи необхідну підтримку постраждалим громадам. Розуміння їхньої ролі в таких ситуаціях забезпечує ефективну готовність і координацію з іншими установами, такими як служби екстреної медичної допомоги та агентства з ліквідації наслідків стихійних лих. Крім того, вивчення підходів правоохоронних органів до підтримання громадського порядку під час масових заходів, протестів і демонстрацій сприяє дотриманню тонкого балансу між забезпеченням громадської безпеки та захистом прав громадян на свободу зібрань і вираження поглядів.

Правоохоронні органи повинні вирішувати дедалі складніші соціальні проблеми, такі як домашнє насильство, експлуатація дітей та кризові стани психічного здоров'я. Для ефективного розгляду таких справ потрібні спеціалізовані тренінги та підрозділи, що підкреслює необхідність постійних досліджень і розробок у цій сфері. Аналогічно, розуміння психологічного благополуччя офіцерів і впливу стресу, пов'язаного з роботою, забезпечує більш здоровий і ефективний персонал. Дослідження можуть надати рекомендації щодо програм підтримки психічного здоров'я, зниження рівня вигорання і підвищення ефективності роботи офіцерів.

Сфера громадської безпеки стикається зі зростаючими викликами через урбанізацію, глобалізацію та технологічний прогрес, які вимагають від

правоохоронців швидкої адаптації. Вивчення цього інституту допомагає формувати політику, виявляючи прогалини в поточних практиках, забезпечуючи відповідність законів і політик новим загрозам. Це також допомагає урядам ефективно розподіляти ресурси, забезпечуючи правоохоронним органам доступ до інструментів і фінансування, необхідних для виконання їхніх обов'язків.

Взаємовідносини між правоохоронними органами та судовою системою є ще одним важливим аспектом громадської безпеки, який заслуговує на вивчення. Розуміння того, як збираються докази, будуються справи та застосовуються закони, забезпечує безперебійне функціонування системи правосуддя. Крім того, вивчення правової бази, що регулює діяльність правоохоронних органів, підкреслює важливість системи стримувань і противаг у запобіганні зловживанню владою та забезпеченні ефективної роботи.

Дослідження правоохоронних органів також дає цінну інформацію про регіональні та культурні відмінності у стратегіях охорони правопорядку. Порівняльні дослідження між різними країнами та юрисдикціями висвітлюють більш ефективні підходи, а також ті, що потребують вдосконалення. Це розширює можливості правоохоронних органів вчитися один в одного та адаптувати успішні стратегії до свого контексту. Крім того, вивчення реакції поліції на конкретні злочини, такі як екологічні правопорушення або фінансове шахрайство, висвітлює сфери, де потрібні спеціалізовані підрозділи та експертиза. Підзвітність залишається центральною темою в дослідженні правоохоронних органів. Сучасні інструменти, такі як нагрудні камери, публічні інформаційні панелі та незалежний нагляд, мають вирішальне значення для забезпечення прозорості та відновлення довіри там, де її було підірвано. Дослідження можуть оцінити ефективність цих інструментів і запропонувати шляхи їхнього вдосконалення. Крім того, необхідно стежити за розвитком технологій громадського спостереження, щоб переконатися, що їх використання відповідає етичним принципам і поважає права громадян.

Етичні міркування мають першорядне значення в правоохоронній

діяльності, оскільки офіцери часто стикаються зі складними рішеннями, які впливають на життя і свободи людей. Наукові та політичні дослідження надають безцінні рекомендації щодо того, як правоохоронці можуть вирішувати етичні дилеми, дотримуючись при цьому принципів справедливості та чесності. Такі дослідження сприяють розробці всеосяжних кодексів поведінки та тренінгів з професійної етики для співробітників правоохоронних органів.

Міждержавна і внутрішньодержавна міграція, потоки біженців і міжнародні конфлікти ще більше підкреслюють важливість вивчення правоохоронних інститутів у контексті громадської безпеки. Безпека кордонів, управління переміщеними особами та протидія торгівлі людьми вимагають від правоохоронних органів спеціалізованих підходів. Вивчаючи ці ролі, дослідники можуть зробити свій внесок у розробку більш гуманної та ефективної політики.

Зрештою, вивчення діяльності правоохоронних органів є важливим для постійного розвитку громадської безпеки як галузі. Воно гарантує, що цей інститут розвивається разом зі зростаючою складністю суспільства, приймаючи інновації, зберігаючи при цьому свою прихильність до справедливості та рівності. Комплексні дослідження та аналіз дають змогу правоохоронним органам протидіяти новим загрозам, будувати довіру з громадами та ефективно захищати громадську безпеку. Таким чином, дослідження діяльності правоохоронних органів є фундаментальним аспектом забезпечення стабільності, справедливості та безпеки в будь-якому суспільстві (табл. 1.1) [10-14]. Інший ключовий внесок полягає у створенні всеосяжної правової бази, адаптованої до викликів громадській безпеці, що змінюються. Існуючі моделі часто залишаються статичними, призначеними для боротьби з традиційними загрозами, а не з динамічними ризиками, що виникають внаслідок глобалізації, діджиталізації та міграції.

Таблиця 1.1

Класифікація правоохоронних послуг на основі нормативного принципу

Складова публічного управління	Зміст правоохоронної послуги	Значення	Недоліки /проблеми	Шляхи вдосконалення
Нормативно-правова	Закріплення надання правоохоронних послуг у законодавстві; регулювання стандартів, прав та обов'язків виконавців.	Забезпечення правової визначеності та законності дій; врегулювання відносин у сфері громадської безпеки.	Відсутність уніфікованих стандартів; прогалини у законодавстві; неузгодженість нормативних актів різного рівня.	Розробка стандартів якості послуг; гармонізація законодавства з європейськими принципами та практикою.
Організаційна	Структурування процесу надання послуг; визначення виконавців (правоохоронні органи) та ключових процедур.	Забезпечує ефективну організацію взаємодії суб'єктів, які беруть участь у наданні послуг.	Бюрократизм; неефективність управлінських процедур; слабка координація між різними суб'єктами.	Впровадження електронних платформ; удосконалення адміністративних процедур; підвищення міжвідомчої координації.
Матеріально-технічна	Забезпечення персоналу необхідним обладнанням, засобами комунікації, транспортом, офісами та інфраструктурою.	Наявність ресурсів забезпечує оперативність та якість надання послуг.	Недостатнє фінансування; застаріле обладнання; нерівномірний розподіл ресурсів між регіонами.	Модернізація матеріально-технічної бази; підвищення прозорості закупівель; залучення додаткових джерел фінансування.
Кадрова	Наявність кваліфікованого персоналу; підготовка працівників для ефективного виконання завдань.	Формує професійність, відповідальність та компетентність виконавців.	Низький рівень професійної підготовки; корупція; недостатня мотивація працівників.	Розробка програм підготовки та підвищення кваліфікації; удосконалення системи оплати праці.
Фінансова	Забезпечення фінансовими ресурсами для надання послуг; фінансовий контроль та звітність.	Визначає стабільність функціонування системи правоохоронних послуг; сприяє прозорості фінансових операцій.	Неналежне фінансування; корупційні зловживання; закритість бюджетів окремих органів.	Збільшення обсягів фінансування; встановлення жорсткого контролю за фінансовими ресурсами.

Отже, сутність правоохоронної послуги полягає у наступному:

по-перше, складова публічного управління визначає ключові елементи, що мають значення для функціонування та якості правоохоронної послуги;

по-друге, зміст правоохоронної послуги конкретизує, що входить до кожної складової у контексті послуг;

по-третє, значення відображає важливість складової для забезпечення ефективного надання послуг;

по-четверте, недоліки/проблеми описує основні слабкі сторони або бар'єри;

по-п'яте, шляхи вдосконалення визначає практичні рекомендації, що можуть покращити правоохоронну діяльність.

Формально, правоохоронна послуга є специфічним видом публічної послуги [15-17], метою якої є забезпечення громадської безпеки, охорона прав і свобод громадян, дотримання правопорядку та сприяння стабільності в суспільстві. Як частина системи публічного управління, правоохоронна послуга інтегрує в собі різноманітні складові – політичну, правову, організаційну, економічну, соціальну, інформаційну та кадрову, що разом формують її сутність як багатоаспектного явища.

Політична складова правоохоронної послуги полягає у визначенні загальнодержавних пріоритетів у сфері громадської безпеки та забезпеченні реалізації політик, спрямованих на захист громадян від злочинності, забезпечення верховенства права, стабільності та гармонійного функціонування суспільства. Саме через політичну складову формується стратегічне бачення функціонування правоохоронної сфери, розробляється державна політика та затверджуються основні напрямки реформ, які визначають орієнтири сервісно-орієнтованої діяльності правоохоронних органів (рис.1.1).

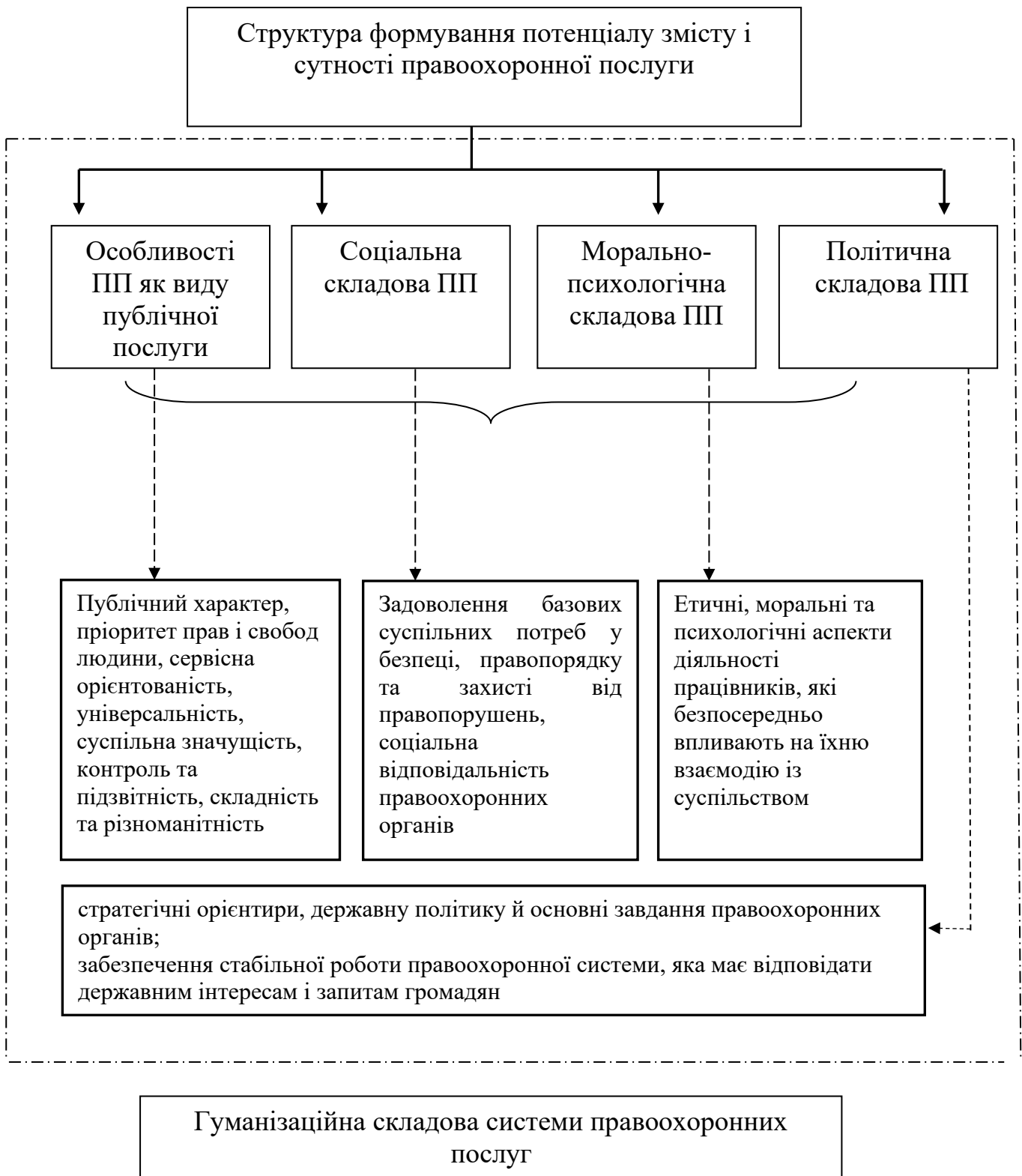

Рис. 1.1. Алгоритм формування змісту правоохоронної послуги
Джерело:

Правоохоронні послуги унікальні як за своїми завданнями, так і за механізмами їх організації та надання. Їх особливість полягає у поєднанні функцій

забезпечення публічного правопорядку із сервісною орієнтацією на потреби громадян. У сучасному суспільстві вони виступають важливим інструментом підтримання безпеки та правової гармонії, а їх якість є ключовим індикатором ефективності всього інституту публічного управління.

Важливо вказати на визначальну роль публічноуправлінського регулювання в системі надання правоохоронних послуг : Конституція України [18]; Закон України «Про Кабінет Міністрів (стаття 2) [19]; Закон України «Про центральні органи виконавчої влади» (ст. 2) [20]; Закон України «Про місцеві державні адміністрації» (ст. 2) [21]; Закон України «Про службу в органах місцевого самоврядування» (ст. 4) [22]; Закон України «Про державну службу» (стаття 4) [23]; Закон України «Про судоустрій і статус суддів» (стаття 6,7,9) [24]; Закон України «Про Національну поліцію» [25]; Закон України «Про Національну Гвардію» [26]; Закон України «Про Національне антикорупційне бюро» [27]; Закон України «Про прокуратуру» [28]; Закон України «Про Державне бюро розслідувань» [29]; Закон України «Про Службу безпеки України» тощо [30].

Разом з тим, однією з важливих складових компонентів правоохоронної послуги є соціальна відповідальність правоохоронних органів, яка проявляється у дотриманні принципів законності, прозорості, справедливості та поваги до прав і свобод громадян під час виконання своїх функцій. Правоохоронні органи є не лише виконавцями закону, а й важливою соціальною інституцією, діяльність якої спрямована на налагодження взаємодії з громадянським суспільством, підтримку взаємодовіри між населенням та державою.

Так само важливим аспектом правоохоронної послуги є забезпечення громадської участі у процесі формування та реалізації безпекової політики. Це досягається через створення платформ для зворотного зв'язку, залучення громадян до оцінки якості правоохоронних послуг, моніторингу діяльності правоохоронних органів та спільної участі у забезпеченні порядку. Зокрема, розвиток ініціатив, таких як громадські ради, консультації, соціальні опитування

тощо, дозволяє підвищити ефективність співпраці правоохоронних органів із суспільством. Значна увага у межах соціальної складової приділяється реалізації просвітницьких програм, спрямованих на формування у громадян правової культури, знань своїх обов'язків та відповідального ставлення до дотримання правопорядку.

Окрім того, слід враховувати потреби громадян у кризових ситуаціях, таких як природні катастрофи, надзвичайні стани чи військові дії. У таких умовах правоохоронні органи забезпечують не лише правопорядок, а й надають допомогу постраждалим, організовують евакуацію, координують діяльність із гуманітарними організаціями та місцевими громадами. Таким чином, соціальна складова правоохоронних послуг має двосторонню природу: з одного боку, вона забезпечує захист громадянських інтересів та прав, а з іншого – сприяє посиленню громадянської активності та спільної відповідальності за підтримання безпеки та правопорядку.

1.2. Методологічна компонента змісту правоохоронної послуги

Методологічна компонента змісту правоохоронної послуги в системі громадської безпеки є важливою складовою сучасного публічного управління, що визначає наявні наукові підходи, принципи та інструменти організації, процедури і алгоритми надання та оцінювання публічних послуг загалом відповідно до потреб суспільства. Дана компонента започатковує теоретичну та практичну основу, яка дозволяє забезпечити ефективність функціонування системи правоохоронної діяльності на рівні, її відповідність нормативно-правовим вимогам, збереження громадського довір'я до системи, а також її адаптацію до сучасних викликів. Правоохоронна послуга розглядається як складний процес, який включає низку взаємопов'язаних дій, орієнтованих на забезпечення безпеки громадян, захисту їх прав і свобод, а також підтримки правопорядку. Саме методологічна компонента визначає, як ці завдання мають бути організовані і

реалізовані в умовах сучасного публічного управління.

Варто навести методологічну конструкцію поняття «правоохоронна послуга» (рис. 1.2).

Рис. 1.2. Сутність поняття «правоохоронна послуга»

Джерело: доповнено на основі розробок Н. Липовської, А. Баштанник, К.Гавриленка, А. Новака, Ю. Хоміча [31-32;33;34;35;36].

Методологічна компонента змісту правоохоронної послуги є комплексом наукових підходів, принципів і методів, які визначають організацію, надання та оцінку таких послуг у межах державного управління. Вона формує основу ефективного функціонування правоохоронної системи, її відповідності нормативно-правовим актам і загальносуспільним очікуванням, а також забезпечує адаптацію до змін у соціальному, економічному та політичному середовищі. Ця компонента охоплює як теоретичні, так і практичні аспекти, спрямовані на досягнення ключових цілей: захисту прав громадян, забезпечення

безпеки, підтримання правопорядку та боротьби із злочинністю.

Основна роль методологічної компоненти полягає у створенні цілісного підходу до правоохоронної діяльності, яка розглядається як одна із функцій публічного управління. Її сутність полягає у застосуванні наукових методів і аналізу для впровадження ефективних механізмів надання правоохоронних послуг, орієнтованих на задоволення інтересів суспільства. Вона базується на розгляді правоохоронної діяльності як системи, побудованої на чітко визначених завданнях, технологіях виконання, ієрархії суб'єктів і способах взаємодії з громадськістю [31].

Головними теоретичними підходами, на яких ґрунтується методологічна компонента, є діалектичний, системний, функціональний і процесуальний аналіз. Діалектичний підхід розглядає правоохоронну послугу як динамічний соціальний і правовий інститут, постійно пристосований до змінюваних потреб суспільства та змін у законодавчому полі. Завдяки цьому підходу створюється можливість ідентифікації актуальних проблем правоохоронної системи, що дозволяє впроваджувати нові рішення та адаптувати організаційно-правові механізми.

Системний підхід зумовлює розгляд правоохоронної послуги як складного соціального явища із взаємозалежними складовими: правовою (нормативною), організаційною, матеріально-технічною та соціальною. У рамках цього підходу правоохоронна діяльність розглядається як елемент системи публічного управління, що взаємодіє з іншими її компонентами, такими як судова, законодавча та виконавча влада. Системний підхід дозволяє забезпечити взаємозв'язок і скоординованість дій між суб'єктами правоохоронної діяльності, щоб уникнути дублювання функцій чи колізій у нормативних актах [32].

Функціональний підхід зосереджується на вивченні основних завдань і функцій правоохоронної діяльності. Наприклад, забезпечення громадського порядку, розслідування злочинів, нагляд за дотриманням прав громадян,

організація профілактичних заходів – усе це функції, притаманні конкретним органам. Цей підхід дає змогу чітко визначити, які обов'язки покладаються на різні інститути правоохоронної системи, та встановити критерії ефективності їх виконання.

Процесуальний підхід є ще одним важливим елементом методологічної компоненти формування механізму правоохоронних послуг, адже такий механізм передбачає аналіз кожного етапу надання правоохоронної послуги – починаючи із виникнення потреби в ній і завершуючи результатом її реалізації. Увага приділяється структуризації процесів, уникненню затримок чи неузгодженості дій між виконавцями. Це дозволяє не лише підвищити якість надання послуг, але й забезпечити їхню прогнозованість, стандартизацію та доступність для громадян.

Принципи, закладені в основу методологічної компоненти, є визначальними для ефективної реалізації правоохоронних послуг. Законність є головним принципом, який забезпечує дотримання норм права на кожному етапі реалізації послуг. Жодні дії правоохоронних органів не повинні виходити за межі встановлених законом повноважень, а громадяни мають бути впевнені в законності й прозорості прийнятих рішень. Прозорість діяльності правоохоронних органів сприяє підвищенню довіри суспільства до системи правопорядку, що реалізується через відкритість інформації, використання електронних комунікацій і звітності перед громадськістю.

Ще одним важливим принципом є спрямованість на досягнення конкретного результату, що передбачає забезпечення основної мети правоохоронної послуги (захисту прав, безпеки чи забезпечення порядку) найоптимальнішими способами, використовуючи при цьому мінімум ресурсів. При цьому реальність як етичний і правовий стандарт має гарантувати неупередженість правоохоронців у питаннях вирішення конфліктів, захисту законних прав громадян чи організації профілактичних заходів.

З концептуальних позицій зазначимо, що методологічна компонента не

тільки визначає параметри функціонування правоохоронної системи, але й містить механізми оцінки її ефективності. Моніторинг якості послуг, громадське оцінювання роботи державних органів, а також аудит їхньої діяльності дозволяють отримати об'єктивну інформацію про те, наскільки успішно реалізуються ключові завдання. Для цього використовуються конкретні вимірвальні критерії, наприклад, зменшення рівня злочинності, скорочення часу реагування на виклики, підвищення рівня задоволеності громадян роботою правоохоронців.

Сучасні виклики, такі як цифровізація, глобалізація, нові типи загроз (зокрема кіберзлочинність), ставлять додаткові завдання перед методологією правоохоронної діяльності. Для адаптації до вимог часу необхідним є впровадження інноваційних підходів і технологій, наприклад, електронного документообігу, управління базами даних, цифрових систем моніторингу порядку. Ці інструменти є складовою вдосконалення всієї системи надання послуг.

Значення методології також проявляється у підтримці громадської участі. Програми, які базуються на співпраці правоохоронних органів зі спільнотами (community policing), дозволяють враховувати суспільні запити та покращувати стратегії профілактики злочинності. Це робить систему гнучкішою, стійкішою до соціальних конфліктів і зберігає легітимність діяльності з точки зору населення [37].

Методологічна компонента змісту правоохоронної послуги є невід'ємною частиною не лише її реалізації, але й ефективного розвитку. Вона поєднує наукову основу та практичні інструменти для оптимізації роботи системи, забезпечення її прозорості, підзвітності, і найголовніше – результативності. Її впровадження дозволяє організувати правоохоронну діяльність так, щоб вона максимально відповідала сучасним викликам і потребам суспільства.

Таблиця 1.2

Методологічні засади аналізу змісту принципів реалізації
правоохоронної послуги

Принцип	Критерій	Опис	Індикатори
Ефективність	оптимальне використання ресурсів, мінімізація витрат, досягнення управлінських результатів	принцип ефективності фокусується на тому, як найкраще використовувати ресурси для досягнення цілей	співвідношення витрат і результатів, кількість послуг, час, необхідний для досягнення результату
Результативність	досягнення поставлених цілей, якість результатів, вплив на цільову аудиторію	принцип результативності вимірює, наскільки успішно досягнуто поставлені цілі та який вплив це мало на цільову аудиторію	відсоток досягнутих цілей, якісні показники результатів (наприклад, рівень задоволеності)
Прозорість	відкритість інформації, доступ до баз даних, зрозумілість процесів	Принцип прозорості гарантує, що інформація про діяльність органів влади є доступною та зрозумілою для громадськості, процеси прийняття рішень є відкритими	наявність публічних звітів, можливість отримання інформації за запитом, участь громадськості в процесах прийняття рішень
Підзвітність	відповідальність за рішення, звітність перед громадськістю, механізми контролю	органи влади несуть відповідальність за свої дії та рішення перед громадськістю та підлягають механізмам контролю,	наявність процедур розгляду скарг, публічні слухання; звітність перед представницькими органами, можливість притягнення до відповідальності за порушення

Джерело: дослідження автора на основі [38-41].

Методологічний аналіз ефективності надання правоохоронної послуги розкриває її багатовимірність через призму операційної та цільової складових. Ці два аспекти формують комплексне розуміння результативності діяльності правоохоронних органів як суб'єктів публічного управління. Операційна ефективність, як перший вимір аналізу, зосереджується на оптимальному

використанні наявних ресурсів: матеріальних, людських, часових і фінансових. Для правоохоронних органів це включає здатність забезпечувати свої функції з мінімальними витратами і максимумом результату. З методологічної точки зору ефективність можна оцінювати через співвідношення витрачених ресурсів до отриманих результатів, де основним критерієм є економність процесів. Наприклад, поліція може оптимізувати маршрути патрулювання, щоб зменшити витрати на паливе, зберігаючи при цьому мінімально необхідний рівень присутності у проблемних районах. Такий підхід дозволяє ефективно використовувати бюджетні ресурси, але не завжди корелює з досягненням основної мети – зниження рівня злочинності чи підвищення відчуття безпеки у населення.

Методологія оцінки операційної ефективності правоохоронної послуги включає оптимізацію робочих процесів, раціоналізацію часових затрат, автоматизацію рутинної діяльності та мінімізацію надмірних витрат. Проте основною методологічною проблемою є те, що високий рівень операційної ефективності може бути недостатнім для досягнення цілей, якщо він не підкріплений ефективними стратегіями боротьби із загрозами громадській безпеці. Тому другий вимір – результативність, або цільова ефективність, – має пріоритет у контексті забезпечення правопорядку. Цей аспект зосереджується на досягненні задекларованих результатів і соціальному впливі правоохоронної діяльності. Вона задає відповідь на ключове питання – чи вдалося забезпечити очікуваний рівень безпеки, попередити злочини або зупинити конкретну кримінальну активність.

Результативність вимірюється через досягнення чітких цілей правоохоронної послуги, які включають показники як кількісні (зниження рівня злочинності, кількість розкритих справ), так і якісні (відчуття безпеки серед населення, рівень довіри до правоохоронців). Наприклад, впровадження нових стратегій патрулювання та залучення сучасних технічних засобів може призвести до скорочення дрібних правопорушень у міських районах навіть за

умов більших початкових витрат. У цій ситуації органи забезпечують високий рівень результативності, попри збільшення матеріальних витрат. Методологія цих підходів підкреслює необхідність розуміння того, що результати діяльності мають бути обґрунтованими суспільно: ефективність роботи правоохоронних служб вимірюється не лише економічними показниками, а й довірою та позитивними змінами в громадській безпеці.

Визначення балансу між двома вимірами ефективності – операційною та цільовою – є центральною методологічною задачею в управлінні наданням правоохоронної послуги. Системний підхід до цього балансу враховує, що надмірна концентрація на операційній складовій може обмежити загальну ефективність послуги, оскільки ключові цілі, такі як стабілізація безпеки та профілактика злочинів, залишаються другорядними. У той же час надмірний акцент на цільовій ефективності без оптимізації ресурсів може призвести до негативного сценарію, коли успіх досягається за надмірної вартості та знижується загальна економічна ефективність. Наприклад, масштабні операції із залученням значних людських ресурсів можуть суттєво знизити окремі види злочинності, але створюють фінансове навантаження на бюджети правоохоронних органів і держави в цілому.

Методологія аналізу ефективності вимагає використання комплексного підходу, який передбачає впровадження чітких механізмів вимірювання ефективності та оцінки результатів. Операційна ефективність може оцінюватися за такими індикаторами, як витрати часу на обробку одного звернення громадянина, розкриття злочину чи реагування на надзвичайні події. Результативність же вимагає оцінки соціальних ефектів, наприклад, рівня профілактики злочинів, рівня дотримання правопорядку на вулицях чи рівня задоволення громадян послугами правоохоронців.

Дотримання балансу між цими двома вимірами можливо лише за умов постійного моніторингу, аналізу даних і регулярного коригування стратегій діяльності. Наприклад, для підвищення обох типів ефективності правоохоронні

органи можуть впроваджувати проактивний підхід до забезпечення громадської безпеки, застосовуючи технології прогнозування ризиків на основі аналізу великих масивів даних (Big Data), встановлення камер спостереження або автоматизованих систем контролю. У свою чергу, це дозволить не тільки оптимізувати використання ресурсів, а й досягти вищого рівня стабільності безпеки у суспільстві.

Методологія забезпечення правоохоронної послуги акцентує увагу на інтеграції інноваційних підходів до процесів управління, що дозволяє максимально ефективно поєднувати обидва виміри ефективності. Результативне використання технологій, таких як електронне документування, аналітичні системи для виявлення злочинів чи платформи зворотного зв'язку з громадянами, розширює можливості забезпечення як операційної, так і цільової складових. В умовах сучасних викликів, таких як зростання кіберзлочинності, тероризму чи соціальних заворушень, адаптація політики забезпечення безпеки стає не лише важливим складником ефективності, а й необхідною передумовою довіри з боку суспільства.

Отже, ефективність правоохоронної послуги, оцінена з позицій методології публічного управління та адміністрування, є відображенням синергії між раціональним використанням ресурсів та досягненням суспільно значимих цілей. Адекватна методологічна база дозволяє сформуванню багатовимірну систему оцінки, яка враховує і економічні, і соціальні, і адміністративні аспекти діяльності. Використання такого підходу сприяє не лише забезпеченню громадської безпеки, але і формуванню довіри, постійного діалогу з громадянами та підвищенню ефективності публічного управління в системі правопорядку.

Висновки до розділу 1

1. Правоохоронна послуга в публічному управлінні є важливим інструментом забезпечення громадської безпеки, яка охоплює широку взаємодію між державою та суспільством. Її теоретична сутність полягає у

наданні громадянам захисту від правопорушень, підтримці порядку та створенні умов для безпечного життя. Вона базується на принципах законності, прозорості, ефективності та підзвітності, що забезпечують довіру населення до правоохоронних органів..

2. У контексті правоохоронної діяльності особливого значення набуває взаємодія з громадськістю та комунікаційна складова послуги. Методологія оцінки ефективності повинна враховувати якість взаємодії поліції з населенням, рівень довіри до правоохоронних органів, ефективність програм community policing. Важливим аспектом є оцінка профілактичної роботи правоохоронних органів, яка часто не має прямих кількісних показників, але суттєво впливає на загальний рівень безпеки. Методологічний підхід до оцінки превентивної діяльності повинен враховувати довгострокові наслідки та соціальний вплив.

3. За результатами проведеного дослідження, встановлено, що методологічний аналіз ефективності правоохоронної послуги як особливого виду публічної послуги розкриває дуальність поняття ефективності через призму операційної діяльності та досягнення цільових показників безпеки громади. Операційна ефективність правоохоронної діяльності зосереджується на оптимальному використанні ресурсів поліцейської служби, включаючи персонал, транспортні засоби, технічне обладнання та інформаційні системи. Методологічно важливим є розуміння того, що ресурсна ефективність правоохоронної послуги вимірюється через співвідношення витрачених ресурсів до кількості та якості наданих послуг із забезпечення громадської безпеки.

РОЗДІЛ 2

ІНСТИТУЦІОНАЛЬНІ ЗАСАДИ АНАЛІЗУ ТА ВПРОВАДЖЕННЯ ЗАРУБІЖНОГО ДОСВІДУ НАДАННЯ ПРАВООХОРОННИХ ПОСЛУГ

2.1. Актуалізація зарубіжного досвіду реалізації правоохоронних послуг

Дослідження правоохоронних послуг у Сполученому Королівстві та Франції є доцільним і має значну теоретичну та практичну цінність з низки причин. По-перше, обидві країни мають високорозвинені системи публічного управління та правоохоронні служби, які демонструють різні підходи до забезпечення громадської безпеки, що дозволяє дослідити їхню ефективність у різних соціокультурних і правових контекстах. По-друге, система правоохоронних послуг Сполученого Королівства вирізняється децентралізованою структурою та орієнтацією на взаємодію з громадськістю через концепцію «community policing», яка має значний потенціал для адаптації в інших країнах, зокрема в Україні. Зі свого боку, Франція пропонує централізовану модель забезпечення громадського порядку, засновану на чіткому розподілі повноважень між національною поліцією та жандармерією, а також використанні сучасних методів моніторингу й стратегій протидії загрозам.

По-третє, дослідження дозволить побачити, як сучасні виклики, такі як тероризм, міграційні кризи, організована злочинність і кіберзлочинність, вплинули на трансформацію правоохоронних послуг у цих країнах. Аналіз цих систем забезпечує цінний методологічний матеріал для удосконалення практики правоохоронної діяльності, враховуючи необхідність впровадження інноваційних технологій, забезпечення прозорості та підзвітності, а також підвищення довіри суспільства до правоохоронців. Досвід Сполученого Королівства та Франції може слугувати надійним підґрунтям для розробки та

вдосконалення національної моделі правоохоронних послуг в інших державах.

Аналіз поняття «правоохоронна послуга» у Сполученому Королівстві (СК) та Франції дозволяє побачити суттєві відмінності у трактуванні цього поняття, організаційних моделях та підходах до забезпечення безпеки громадян. У СК «правоохоронна послуга» трактується як перш за все суспільно-орієнтована діяльність, що ґрунтується на тісній комунікації поліції з населенням. Тут ключовою ідеєю є «community policing» (поліція громади) – підхід, в основі якого лежить превенція злочинності та інтеграція поліції в локальну спільноту. Це сприяє розвитку відносин довіри між правоохоронцями та громадянами, що в контексті СК вважається важливим результатом будь-якої правоохоронної діяльності [42-43].

На противагу цьому, у Франції поняття «правоохоронна послуга» більшою мірою акцентує на функції забезпечення державної безпеки через централізовану, жорстко структуровану систему. В основі правоохоронної діяльності лежить чіткий розподіл між двома ключовими структурами – Національною поліцією та Жандармерією. Національна поліція діє у переважно міських районах, тоді як Жандармерія забезпечує правопорядок у сільській місцевості, а також виконує функції військової поліції. Цей підхід передбачає концентрацію влади та управління у центрі, що дозволяє швидко реагувати на виклики загальнонаціонального характеру, такі як терористичні загрози чи масові протести [44].

У СК поняття «правоохоронна послуга» тісно пов'язане з принципом підзвітності поліції перед локальною спільнотою та її залучення до правоохоронних процесів. Значна увага приділяється прозорості роботи правоохоронців, запровадженню практики регулярної звітності перед місцевими громадами та створенню умов, коли громадяни самі активніше включаються в процес захисту своїх прав і дотримання закону. Такий підхід можна пояснити історичним розвитком британської системи поліції, яка з самого початку була побудована як «поліція громадського консенсусу» (policing

by consent) – модель, де сила застосовується лише тоді, коли це абсолютно необхідно [45].

Натомість у Франції акцент робиться на інституційній ролі держави у забезпеченні громадської безпеки через суворо визначені бюрократичні процедури. Такий підхід значною мірою продиктований історичними обставинами – будівництвом сильної централізованої держави, особливо за часів Наполеона, коли Жандармерія стала ключовим елементом внутрішнього порядку. Французька поліція має право застосовувати значно жорсткіші методи забезпечення правопорядку порівняно із британськими колегами. До цього додається сильний правовий захист державних інтересів, що робить правоохоронну систему більш орієнтованою на авторитет держави, ніж на громадський консенсус.

Особливості соціального контексту також впливають власне, на сприйняття поняття і зміст інституту правоохоронної послуги. У СК громадяни сприймають поліцію як партнера, а її діяльність – як послугу, що «купується» за рахунок податків. Саме розуміння поліції як постачальника публічної послуги дозволяє більш гнучко адаптувати її роботу до актуальних потреб громади. Натомість у Франції поліція досі часто розглядається як інструмент контролю – це пояснюється не лише формалізованою централізованою моделлю, а й пріоритетом національної безпеки перед локальними інтересами [44;45].

Обидві системи мають свої переваги й недоліки. У СК, наприклад, сильна орієнтація на співпрацю з населенням може бути неефективною, якщо мова йде про серйозні загрози, які потребують чіткої координації та рішучих дій на міжрегіональному рівні. Натомість централізована система Франції здатна швидше організувати великі оперативні заходи, але часто жертвує довірою громадян через жорсткість своїх підходів.

Аналіз сучасних викликів, таких як тероризм чи кіберзлочинність, демонструє, як змінюється трактування «правоохоронної послуги» в обох країнах. У СК дедалі більше уваги приділяється використанню технічних і

цифрових інструментів, що дає змогу створювати більш відкриті та прозорі системи, наприклад, через запровадження інтернет-платформ для звітування про правопорушення чи обговорення локальних проблем безпеки. У Франції натомість інновації здебільшого впроваджуються на національному рівні – наприклад, розвиток систем відеоспостереження або національних баз даних, що використовуються для силового реагування.

При цьому особливої уваги заслуговує превенція злочинності. У СК основою попередження злочинів є встановлення довіри до поліції та заохочення громадян до спільної роботи над проблемами громади. Наприклад, регулярний діалог між поліцією та місцевими жителями сприяє побудові «раннього попередження» про локальні ризики. У Франції превенція злочинності також розглядається як важлива частина правоохоронної послуги, але її реалізація орієнтована більше на державний рівень через кампанії освітніх заходів, програм соціальної інтеграції та активної ролі держави у вирішенні суспільних питань. Таким чином, дослідження правоохоронних послуг у Сполученому Королівстві та Франції є доцільним не лише для порівняння їх функціонування, але й для вивчення їх моделі трактування поняття «правоохоронна послуга.» Воно дозволяє глибше зрозуміти, як різні підходи – децентралізований і зосереджений на громадах (СК) та централізований із сильним контролем держави (Франція) – впливають на результати роботи правоохоронних органів. У результаті такі дослідження можуть сприяти вдосконаленню національних систем публічного управління у сфері безпеки (таблиця 2.1.).

Правоохоронні послуги у Великій Британії, Франції та Україні мають суттєві відмінності, що впливають на їхню організацію та ефективність. У моделі Великої Британії акцент зроблено на децентралізованій структурі, яка орієнтується на потреби громади через превентивний підхід, взаємодію з населенням («neighbourhood policing») і громадський контроль як основу легітимності.

Таблиця 2.1

Теоретико-практичні засади порівняння досвіду Великої Британії,
Франції та України у сфері правоохоронних послуг

Критерії	Велика Британія	Франція	Україна
Модель надання послуги	Децентралізована. Працює концепція «Policing by consent» – поліція функціонує на основі суспільної згоди та довіри.	Централізована. Управління здійснюється через державні структури: поліцію та жандармерію.	Змішана (місцева автономія з централізованим наглядом); реформа правоохоронної системи в процесі реалізації.
Орієнтація	Сервісно-орієнтована модель. Поліція надає публічні послуги з безпеки та охорони порядку.	Орієнтація на охорону громадського порядку, розкриття злочинів, реалізацію державної влади.	Орієнтація на перехід до сервісної моделі; акцент на громадській безпеці та боротьбі зі злочинністю.
Правоохоронні органи	Більше 40 автономних поліцейських служб у різних регіонах.	Національна поліція (підпорядкована МВС) та Жандармерія (військова структура з поліцейськими функціями).	Національна поліція, Національна гвардія, СБУ.
Ключова концепція	«Neighbourhood policing» – поліцейські команди працюють разом із громадянами для вирішення локальних проблем.	Принцип «Service de police» – реалізація державного контролю через правоохоронні функції.	Громадський порядок і безпека через підконтрольність державі, акцент на реформуванні.
Методи роботи	Орієнтуються на превенцію правопорушень, партнерство з громадою, технології «smart policing».	Суворе централізація, акцент на жорсткій реакції на загрози (тероризм, заворушення), превентивні заходи.	Патрулювання, інтеграція нових підходів (community policing), боротьба з окремими кризами
Оцінка ефективності	Оцінюють рівень довіри до поліції, рівень злочинності та розкриття правопорушень.	Кількісні показники роботи (розкриття злочинів, реагування).	Довіра до поліції, прозорість, реформування, кількість розкритих злочинів.
Технології	Включають системи відеоспостереження (CCTV), мобільні платформи для зв'язку поліції з громадськістю.	Активне використання систем відеоспостереження, база даних для контролю злочинності (SIDH, FPR).	Технології впроваджуються частково – системи відеоспостереження, Єдиний реєстр досудових розслідувань

Джерело: розроблено автором на основі аналізу праць [45-47].

Франція натомість демонструє централізовану та ієрархічну систему, засновану на стандартизації послуг, дуалізмі функцій поліції та жандармерії, з чіткими кількісними показниками ефективності, такими як розкриття злочинів. В Україні ж відбувається перехід від пострадянської моделі до сервісно-орієнтованої системи із запозиченням елементів community policing і західних стандартів, які поєднують налагодження комунікації з громадою та підвищення професіоналізації правоохоронців. У той час як британський підхід базується на побудові довіри й децентралізації, французька модель орієнтована на централізований контроль та єдині національні стандарти, а Україна поєднує ці підходи в процесі реформування (таблиця 2.2).

Таблиця 2.2

Суспільний компонент реалізації правоохоронної послуги (на основі порівняльного аналізу)

Критерії	Велика Британія	Франція	Україна
Взаємодія з громадськістю	Особлива увага до громадської участі через ініціативи «public participation», довіра та відкритість	Обмежена взаємодія через централізований характер послуги, акцент на контролі влади	Взаємодія з громадами у процесі реформування, поступово впроваджуються заходи для підвищення довіри
Проблеми	Значна автономія служб може призводити до неоднорідності якості послуг на місцях, скорочення фінансування	Централізація інколи гальмує адаптацію до специфіки регіонів, жорсткі дії інколи викликають протести	Недовіра населення, недостатня прозорість у деяких діях, дефіцит фінансування та теперішній стан реформ

Джерело: дослідження автора

Варто наголосити, що правоохоронні послуги у Великій Британії, Франції та Україні демонструють різні підходи до організації, пріоритетів і взаємодії з громадянами. Так, у Великій Британії поняття «police service» підкреслює сервісно-орієнтований підхід, який акцентує увагу на потребах громади та

легітимності роботи поліції через «policing by consent». Натомість у Франції «service de police» розглядається як інструмент державної влади, орієнтований на забезпечення правопорядку через централізоване управління та стандартизацію правоохоронної діяльності. Водночас, в Україні правоохоронна система перебуває у стані трансформації, адже поліцейські послуги надаються із впровадженням принципів сервісного підходу, проте зберігається чимало елементів пострадянської моделі адміністрування.

Важливо вказати, що організаційна структура правоохоронної діяльності у Великій Британії є децентралізованою, із значною автономією територіальних поліцейських служб. Це дозволяє адаптувати роботу поліції до потреб конкретного регіону. У Франції правоохоронна діяльність надмірно централізована, із чітким поділом між функціями Національної поліції та жандармерії, що забезпечує стандартизацію послуг по всій країні. В Україні домінує централізованість із поступовим розвитком децентралізації, особливо на рівні територіальних громад, що дозволяє адаптувати послуги до місцевих реалій. При цьому законодавчо такий розподіл не забезпечений [48].

Власне, організаційний підхід до надання правоохоронних послуг також суттєво відрізняється. У Британії це превентивна модель, орієнтована на партнерство з громадою через концепцію «neighbourhood policing». Натомість, Франція демонструє більше реактивний підхід, зосереджуючи увагу на швидкому реагуванні на порушення громадського порядку та забезпеченні безпеки. Загалом, Україна поступово наближається до змішаного підходу, який поєднує елементи превентивної роботи та реагування на загрози. Отже, взаємодія з громадою є ключовою в британській системі, де довіра та участь населення у вирішенні питань безпеки вважаються пріоритетом. У Франції взаємодія більш формалізована і зосереджена на встановлених каналах спілкування, таких як прийом громадян або звітність у місцевих органах влади.

В Україні спостерігається активний розвиток і впровадження сучасних форм співпраці з громадянами, хоча цей процес ще перебуває на етапі

становлення.

Системи оцінки ефективності також мають помітні відмінності. У Великій Британії переважають якісні показники, такі як рівень довіри населення до поліції та задоволеність послугами. Франція більше орієнтується на кількісні індикатори, включаючи розкриття злочинів і підтримання громадського порядку. У свою чергу, Україна впроваджує комбіновану систему оцінки, яка одночасно враховує довіру громадян і досягнення кількісних показників.

Доцільно акцентувати увагу на тому факті, що кадрова політика також має свої особливості. У Великій Британії значна увага приділяється розвитку комунікативних навичок поліцейських та їхній соціальній ролі у громаді. У Франції акцент робиться на професіоналізації кадрів, дисципліні та спеціалізації правоохоронців відповідно до завдань. Значною мірою правоохоронна діяльність у Британії, Франції та Україні різняться у фінансуванні правоохоронних послуг. У Великій Британії фінансування є змішаним: кошти надходять як від держави, так і від місцевих бюджетів. У Франції це здебільшого централізоване фінансування, що забезпечує єдність системи. В Україні все ще домінує державне фінансування, однак інтенсивно впроваджується практика підтримки безпеки громадами через місцеві бюджети.

Технологічне забезпечення у Британії спрямоване на покращення зв'язку з громадами, наприклад, через аналітичні системи й використання соцмереж. Франція більше орієнтується на високотехнологічне оснащення оперативнорозшукової роботи, наприклад, через системи відеоспостереження. В Україні триває активна модернізація, спрямована як на оперативну роботу, так і на створення прозорих сервісів для громадян. Важливою спільною рисою є пріоритетність боротьби з новими викликами, такими як тероризм і кіберзлочинність. Британія демонструє відкритість і залучає громаду для попередження соціальних ризиків, тоді як Франція впроваджує централізовані стратегії протидії новітнім загрозам. Україна активно переймає обидва підходи, зміцнюючи співпрацю з міжнародними партнерами. Саме тому аналіз

британського та французького досвіду вкрай важливий для вдосконалення української системи й забезпечення її ефективності та довіри з боку суспільства.

2.2. Реалізація змісту правоохоронної послуги в системі громадської безпеки у Великій Британії

Аналіз праць європейських дослідників інституту правоохоронних послуг свідчить про значну увагу до трансформації сучасних правоохоронних органів у напрямку сервісно-орієнтованого підходу, забезпечення верховенства права та підвищення довіри до правоохоронної системи. Європейські вчені особливий акцент роблять на тому, що якість правоохоронних послуг є ключовим елементом стабільності суспільства, розвитку демократії та забезпечення публічної безпеки. Одним із центральних досліджуваних аспектів є концепція сервісно-орієнтованого підходу в правоохоронній діяльності []. Адже правоохоронна діяльність повинна переміщатися від традиційної каральної моделі управління до сервісної, де головний фокус ставиться на задоволенні потреб громадян. Концепція *community policing*, широко розвинена у дослідженнях цих науковців, пропонує інтеграцію правоохоронних органів у громади шляхом спільного вирішення проблем громад безпеки. Французькі науковці акцентують увагу на модернізації поліції через цифровізацію. Зокрема, робиться наголос на впровадженні електронних правоохоронних послуг, таких як електронні звернення громадян, використання відкритих баз даних і автоматизація адміністративних процесів у поліції. Застосування сучасних технологій у правоохоронній діяльності в Європі сприяє підвищенню ефективності, забезпеченню прозорості й інклюзивності правоохоронних послуг.

Таблиця 2.2.

Визначення поняття «правоохоронна послуга» в дослідженнях британських вчених, яка орієнтована на порівняння змісту, механізму, об'єктів та потреб

Визначення поняття	Зміст	Механізм	Об'єкти	Потреби
Правоохоронна послуга як процес захисту ключових суспільних інтересів та забезпечення соціальної справедливості через діяльність поліції	Спрямована на підтримання соціального порядку, захист прав громадянина, профілактику злочинності	Поліцейська взаємодія, превентивне патрулювання, мобілізація громадських ресурсів	Соціальна спільнота, індивідуальний громадянин	Захист громадського порядку, боротьба з нерівністю, профілактика злочинності
Правоохоронна послуга як система публічних послуг із забезпечення безпеки за рахунок інтеграції громадян у процеси правопорядку	Взаємодія держави та громадян задля створення безпечного середовища	Інтеграція громадськості у правоохоронні процеси, встановлення довіри до поліції	Громади, групи ризику	Побудова довіри до правоохоронців, мінімізація конфліктів між громадами
Правоохоронна послуга як управлінський процес захисту права через інституції, що підтримують демократичну стабільність	Фокус на верховенстві закону, підтримці демократичних цінностей і принципів	Організація служби в межах демократичного нагляду, прозорість забезпечення правопорядку	Інституції влади, громадянин	Забезпечення стабільності демократії та прозорість дій правоохоронних органів
Правоохоронна послуга як комплекс сервісно-орієнтованих дій, спрямованих на запити громадян та їхні очікування	Надання послуг із захисту інтересів, вирішення конфліктів та забезпечення правопорядку	Сервісно-орієнтована політика: розвиток інклюзивності, підвищення персоналізованого реагування	Індивідуальний громадянин, родини, локальні спільноти	Задоволення очікувань, захист прав, розв'язання конфліктів

Джерело: праці О. Кучеровського, Ю. Хоміча [49;50].

Правоохоронна модель у Великій Британії (точніше – Сполученому Королівстві), як вже зазначалося, базується на концепції «*policing by consent*», у межах якої поліція працює за згодою суспільства, а не виключно через примусову діяльність. Такий підхід впливає з англійського загального права (*common law*) і фокусується на партнерській співпраці між поліцією та громадянським суспільством. Центральною складовою моделі є децентралізація: у країні діють локальні поліцейські служби (наприклад, *Met Police* у Лондоні чи *Greater Manchester Police*), які мають автономію, але працюють у межах єдиних національних стандартів.

Metropolitan Police Service (Met Police, MP) – це головна поліцейська служба Лондона, яка займається забезпеченням громадської безпеки і порядку в столиці Великої Британії та прилеглих районах. Заснована у 1829 році за ініціативою Р. Піла, і стала першою сучасною муніципальною поліцією у світі, а також започаткувала концепцію «*policing by consent*», яка досі залишається основою британської моделі правоохоронних послуг. MP обслуговує близько 9 мільйонів мешканців Лондона, має особливий статус у системі британської поліції, оскільки виконує не лише стандартні функції забезпечення громадського порядку, боротьби зі злочинністю та превенції правопорушень, але й відповідає за охорону урядових установ, дипломатичних місій, ключових національних об'єктів, а також надає підтримку у боротьбі з тероризмом [51].

Організаційна структура MP включає кілька основних напрямів роботи: перший – *territorial policing* – забезпечення громадського порядку на локальному рівні через територіальні станції поліції; другий – *Counter Terrorism Command* – спеціальний підрозділ для боротьби з тероризмом; третій – *Specialist Crime Command* – робота з розслідуванням серйозних злочинів, зокрема вбивств, організованої злочинності, кіберзлочинів та торгівлі людьми; четвертий – *Protection Command* – охорона високопосадовців, членів королівської сім'ї та дипломатичних структур; *Transport Policing* – забезпечення правопорядку на лондонському транспорті в межах співпраці з транспортною компанією

Transport for London (TfL). МР налічує понад 30 тисяч поліцейських, яких підтримують близько 9 тисяч цивільних співробітників. Цікаво, що цей підрозділ також співпрацює з добровольчими поліцейськими (Special Constables), які беруть участь у патрулюванні та підтримці громадських ініціатив без повної зайнятості [51].

Сучасні виклики для МР включають боротьбу з тероризмом, протидію серйозній організованій злочинності, контроль за масовими протестами і подіями світового значення, такими як міжнародні саміти чи масштабні спортивні заходи. Особлива увага приділяється роботі з етнічними меншинами та зменшенню напруженості у відносинах громади та поліції, що раніше створювало соціальні конфлікти (наприклад, під час заворушень у 2011 році в Лондоні). МР також активно використовує сучасні технології: камери реєстрації дій поліції (body cameras), системи розпізнавання облич, аналітичне використання даних великих обсягів (big data) для передбачення злочинності, а також мобільні застосунки для залучення громадян у процес звітування про правопорушення. МР є центральним елементом системи безпеки Лондона та всієї Великої Британії.

Варто вказати на особливостях надання правоохоронних послуг МР у частині функціонування спеціалізованих підрозділів, зокрема: Flying Squad (спеціалізується на збройних пограбуваннях), Trident Gang Crime Command (боротьба з бандитизмом); Marine Policing Unit (річкова поліція); Mounted Branch (кінна поліція); Parliamentary and Diplomatic Protection; Aviation Policing (поліція в аеропортах). При цьому з позицій громадської безпеки варто вказати на такі особливості як функціонування програми Safer Neighbourhoods Teams , регулярні зустрічі з місцевими громадами; активна присутність у соціальних мережах; співпраця з волонтерськими організаціями, програми профілактики злочинності серед молоді.

Поліція Манчестера, Greater Manchester Police (GMP) одна з найбільших територіальних поліцейських служб у Великій Британії, яка обслуговує

агломерацію Великого Манчестера з населенням близько 2,8 мільйона осіб. GMP була заснована у 1974 році, коли кілька менших поліцейських сил були об'єднані в межах реформи місцевого управління. GMP відповідає за 10 районів Великого Манчестера, таких як Манчестер, Салфорд, Стокпорт, Болтон, Рочдейл, Траффорд та інші. До складу служби входить понад 6,500 поліцейських офіцерів, близько 3,000 допоміжного персоналу та понад 600 волонтерів. GMP є однією з найбільших поліцейських служб в Англії після Met Police (Лондон) [51].

Загалом, у Великій Британії існує 43 територіальні поліцейські служби в Англії та Уельсі, окремі в Шотландії та Північній Ірландії, що забезпечує регіональну адаптацію до місцевих потреб. Поліцейська діяльність значною мірою орієнтована на громадськість (community policing), що включає активну взаємодію з населенням через програми залучення, наприклад, «neighbourhood policing». Цей підхід сприяє зниженню напруги між правоохоронцями та громадянами, ефективній превенції злочинності та збільшенню довіри до поліції. Поліцейські у Великій Британії виконують не лише охоронну та реактивну функції, але й активно працюють над вирішенням соціальних проблем, таких як домашнє насильство, наркотична залежність та проблеми безпритульних.

Контроль над діями поліції реалізується через незалежні органи, такі як Управління з питань проведення поліцейських скарг (Independent Office for Police Conduct, ІОРС), а також демократичний нагляд на місцевому рівні (Police and Crime Commissioners у Англії та Уельсі). Британська модель особливо виділяється увагою до професійної етики та високими стандартами підготовки поліцейських – новобранці проходять навчання, що включає не лише правові аспекти, але й техніки деескалації конфліктів і навички взаємодії з різними соціальними групами.

Ще однією ключовою особливістю є акцент на превентивній діяльності. Поліція активно співпрацює з іншими відомствами та організаціями, такими як соціальні служби, громадські організації та школи, для вирішення соціальних і

безпекових питань до їх перетворення на злочини. У сучасній Великій Британії також велику увагу приділяють боротьбі з кіберзлочинами, терористичними загрозами, управлінню масовими протестами та інтеграції технологій у поліцейську діяльність (наприклад, використання відеореєстраторів, інформаційно-аналітичних платформ тощо).

Узагальнюючи, правоохоронна модель Сполученого Королівства є децентралізованою, але водночас стандартизованою, орієнтованою на потреби громади та заснованою на партнерстві між поліцією та громадянами. Вона поєднує високі стандарти професіоналізму, етичних норм і сучасних технологій із традиційним принципом «згоди суспільства», що забезпечує ефективну превенцію злочинів та високий рівень довіри громадян.

Важливою для аналізу ефективності правоохоронних послуг виступає ініціатива *Safer Neighbourhoods Teams (SNT)* – ініціатива правоохоронних служб Великої Британії, спрямована на підвищення безпеки й довіри у місцевих районах шляхом посиленої співпраці між поліцією та місцевими громадами. Програма була запущена у 2004 році в декількох регіонах Англії, зокрема у межах Metropolitan Police, MP (Лондон), і згодом поширилася на інші підрозділи поліції. Головна мета SNT – зміцнення зв'язку між громадянами та місцевими правоохоронними органами для профілактики злочинів, вирішення локальних проблем та підвищення загального відчуття безпеки.

Напрями реалізації *Safer Neighbourhoods Teams (SNT)* виступають: 1) орієнтація на унікальні безпекові проблеми громади в кожному конкретному районі; 2) превентивна діяльність щодо зниження рівня злочинності, зокрема дрібних правопорушень, антисоціальної поведінки та насильства; 3) підвищення рівня довіри до поліції через видиму присутність і постійну комунікацію. При цьому принципами реалізації ініціативи SNT виступають:

– орієнтація на громаду та її потреби, при цьому SNT адаптують діяльність до конкретного району, працюючи з урахуванням соціальних та культурних аспектів;

- прозорість роботи – SNT повідомляють громаду про свої дії, досягнення та розслідування;
- постійна взаємодія., коли команди активно залучають громадськість до прийняття рішень щодо пріоритетів роботи поліції;
- підзвітність SNT безпосередньо перед громадою через відкриті зустрічі та онлайн-форуми.

Кожна команда SNT зазвичай складається з: офіцера поліції (Sergeant), який керує командою, 2-3 поліцейських констеблів (Police Constables), 2-4 офіцерів підтримки громади (PCSOs – Police Community Support Officers). SNT працює в межах конкретного району, наприклад, певного приходу, села чи мікрорайону міста, і має чітко визначену юрисдикцію. Ця структура дозволяє забезпечити тривалу присутність поліції в районі та глибше розуміння місцевих потреб. Варто наголосити, що Safer Neighbourhoods Teams є яскравим прикладом філософії «policing by consent», яка лежить в основі британської моделі поліції. Їх діяльність орієнтована на співпрацю з громадою, превенцію злочинів та реагування на локальні проблеми. Завдяки такому підходу програма зміцнює відносини між поліцією та громадянами, допомагаючи створити безпечніше суспільство.

Механізм правоохоронних послуг у Великій Британії базується на децентралізованій системі, що орієнтована на відповідність потребам місцевих громад, прозорість та високі етичні стандарти. Центральною концепцією є принцип «policing by consent», що підкреслює роботу поліції на основі суспільної згоди та довіри, а не виключно на примусових функціях. Основу системи складають територіальні поліцейські служби, кожна з яких відповідає за конкретний регіон, зокрема Met Police у Лондоні, Greater Manchester Police та інші. Загалом у Англії та Уельсі діють 43 поліцейські сили, які працюють відносно автономно, але керуються єдиними стандартами та національним законодавством [51].

Поліція Великої Британії функціонує в умовах демократичного контролю

та прозорості підзвітності через незалежні органи, такі як Independent Office for Police Conduct (ІОРС), а також місцевих уповноважених із питань поліції та злочинності (Police and Crime Commissioners). Правоохоронні служби також зобов'язані забезпечувати підтримку громади та реагувати на її запити. Цей підхід реалізується через програми на кшталт Safer Neighbourhoods Teams, які пропонують гнучкість та адаптацію до потреб окремих районів, зосереджуючись на профілактиці правопорушень, підтримці гармонії у громадах та зміцненні довіри.

Модель британської поліції вдало поєднує превентивний, реактивний та аналітичний підходи. Превенція злочинності охоплює патрулювання, роботу з молоддю, підтримку вразливих груп, активну присутність поліції у місцевих спільнотах та залучення інших установ, громадських організацій, освітніх та соціальних служб. Реактивна функція фокусується на ефективному розслідуванні злочинів, у тому числі тяжких, таких як тероризм, організована злочинність, збройні напади та сексуальні злочини. Аналітичний компонент забезпечується використанням сучасних методів, як-от прогнозування злочинності, проведення кримінологічних досліджень і впровадження інформаційних технологій, таких як body-worn cameras та системи відеоспостереження.

Велика увага приділяється спеціалізації окремих підрозділів для вирішення складних питань, зокрема боротьби з тероризмом, організованою злочинністю, забезпеченням публічного порядку, безпекою дорожнього руху та охороною важливих осіб і споруд. Поліцейські служби використовують інновації для ефективнішого виконання своїх обов'язків, а також відкриті до зворотного зв'язку та участі волонтерів.

Ключовими викликами для британської поліції залишаються організована злочинність, кіберзлочини, расова рівність та довіра громадян, а також збереження ефективності у межах бюджетних обмежень. Незважаючи на це, правоохоронна система Британії залишається однією з найбільш ефективних у

світі, показуючи позитивний баланс між принципами законності, прав тимчасової влади та партнерством із суспільством.

Механізм надання правоохоронних послуг у Великій Британії представляє собою унікальну модель, що базується на історично сформованому принципі «policing by consent» - поліціювання за згодою громади. Ця система характеризується децентралізованим підходом, де кожна територіальна поліцейська служба (всього 43 в Англії та Уельсі, окремі служби в Шотландії та Північній Ірландії) має значну автономію у прийнятті рішень та адаптації методів роботи до локальних потреб, при цьому діючи в межах єдиних національних стандартів та законодавства [51].

Ключовою особливістю британської моделі є її орієнтація на громаду та превентивний підхід до правоохоронної діяльності. Це яскраво демонструється через програми на кшталт Safer Neighbourhoods Teams, де невеликі команди поліцейських постійно працюють на закріплених територіях, будуючи довірчі відносини з місцевими мешканцями та вирішуючи проблеми ще до їх переростання у серйозні правопорушення. Така модель забезпечує не лише ефективне запобігання злочинам, але й створює міцний фундамент довіри між поліцією та громадянами.

Система характеризується багаторівневим механізмом підзвітності та контролю. На національному рівні діють такі органи як Independent Office for Police Conduct (ІОРС) та Her Majesty`s Inspectorate of Constabulary (НМІС), а на місцевому рівні працюють Police and Crime Commissioners, що забезпечують демократичний нагляд за діяльністю поліції. Це створює збалансовану систему стримувань і противаг, яка гарантує прозорість та відповідальність правоохоронних органів перед суспільством.

Важливою складовою механізму є професійна підготовка кадрів, яка включає не лише технічні навички правоохоронної діяльності, але й розвиток соціальних компетенцій, навичок комунікації та культурної чутливості. Поліцейські служби активно впроваджують сучасні технології та інноваційні

підходи, включаючи використання body-worn cameras, аналітичних систем для прогнозування злочинності та цифрових платформ для взаємодії з громадянами.

Особливу увагу варто звернути на гнучкість системи та її здатність адаптуватися до нових викликів. Це демонструється через створення спеціалізованих підрозділів для боротьби з кіберзлочинністю, тероризмом та організованою злочинністю, а також через постійне вдосконалення методів роботи з урахуванням змін у суспільстві та появи нових форм злочинності.

Британська модель правоохоронних послуг демонструє ефективний баланс між централізованим управлінням та локальною автономією, між превентивними заходами та реактивним реагуванням, між професійною діяльністю та громадським контролем. Цей механізм забезпечує не лише підтримання правопорядку, але й створення безпечного середовища для життя громадян через активну співпрацю між поліцією та суспільством. Успішність цієї моделі підтверджується високим рівнем довіри населення до правоохоронних органів та ефективністю у запобіганні та розкритті злочинів.

Водночас система продовжує розвиватися, враховуючи нові виклики сучасності, такі як кіберзлочинність, міжнародний тероризм та транснаціональна організована злочинність, демонструючи здатність адаптуватися та вдосконалюватися відповідно до потреб суспільства, що змінюються. Це робить британську модель надання правоохоронних послуг цінним прикладом для вивчення та можливого запозичення найкращих практик іншими країнами.

Інституційне забезпечення правоохоронних послуг у Європі характеризується значним рівнем децентралізації та автономії регіональних правоохоронних підрозділів. Адже регіональна автономія у багатьох країнах, таких як Іспанія, Німеччина та Швейцарія, сприяє кращому реагуванню на локальні виклики, але водночас потребує ефективних механізмів координації між різними правоохоронними органами.

Особливу увагу європейські науковці приділяють викликам, пов'язаним із

захистом прав людини у процесі надання правоохоронних послуг. При цьому надмірна концентрація функцій правоохоронних органів на забезпеченні громадського порядку може призводити до порушення прав людини, що вимагає впровадження ефективних механізмів захисту. Дослідження ролі цифровізації в правоохоронній діяльності було також предметом наукових праць, зокрема, аналізувалися вплив новітніх технологій, таких як штучний інтелект і машинне навчання, на функціонування правоохоронних органів. Зокрема, варто вказати на ризики, пов'язані з впровадженням цих технологій, серед яких: кіберзагрози, вразливість конфіденційних даних і ризик зниження довіри до поліції через автоматизацію прийняття рішень. Разом із тим, європейські дослідники приділяють значну увагу питанням підготовки персоналу правоохоронних органів.

Важливо вказати, що сервісний орієнтир у роботі поліції передбачає високий рівень міжособистісної компетентності працівників правоохоронних органів. Так само велику значущість має ефективне фінансування для забезпечення якості послуг і нерівномірний розподіл фінансових ресурсів між різними регіонами та підрозділами, й на цьому у Європі (Велика Британія, Франція) пропонуються моделі оптимізації витрат і залучення додаткового фінансування, наприклад, через партнерство держави та приватного сектору.

Велике значення мають європейські дослідження питання гендерної рівності у функціонуванні правоохоронних органів, залучення жінок до правоохоронної діяльності, гендерної дискримінації в системі правоохоронних органів та важливість створення інклюзивного середовища для працівників. Таким чином, правоохоронні послуги охоплюють широкий спектр питань – від теоретичних моделей сервісної держави до практичних підходів у сфері цифровізації та стандартизації. Європейський досвід акцентує увагу на підзвітності, прозорості, запобіганні порушенням прав громадян і підтримці партнерських стосунків між правовою системою та громадянами. Цей досвід корисний для України, яка перебуває в процесі реформування правоохоронних

органів та адаптації до кращих міжнародних стандартів.

Висновки до розділу 2

1. Порівняльний аналіз правоохоронних послуг у Великій Британії, Франції та Україні виявляє фундаментальні відмінності у підходах до організації правоохоронної діяльності та розумінні самого поняття послуги. Британська модель характеризується децентралізованою структурою та сервісно-орієнтованим підходом, де поліція розглядається як служба громади, що базується на принципі «policing by consent». Французька система, навпаки, демонструє централізований підхід з чіткою ієрархією та дуалістичною структурою поліції та жандармерії, де послуга розуміється як реалізація державної влади. Україна знаходиться у процесі трансформації, поєднуючи елементи обох систем з акцентом на реформування за стандартами Великої Британії та Франції.

2. Британська модель правоохоронних послуг демонструє ефективний баланс між централізованим управлінням та локальною автономією, між превентивними заходами та реактивним реагуванням, між професійною діяльністю та громадським контролем. Цей механізм забезпечує не лише підтримання правопорядку, але й створення безпечного середовища для життя громадян через активну співпрацю між поліцією та суспільством. Успішність цієї моделі підтверджується високим рівнем довіри населення до правоохоронних органів та ефективністю у запобіганні та розкритті злочинів.

Водночас система продовжує розвиватися, враховуючи нові виклики сучасності, такі як кіберзлочинність, міжнародний тероризм та транснаціональна організована злочинність, демонструючи здатність адаптуватися та вдосконалюватися відповідно до потреб суспільства, що змінюються. Це робить британську модель надання правоохоронних послуг цінним прикладом для вивчення та можливого запозичення найкращих практик іншими країнами.

3. Європейські дослідники також активно розглядають роль громадянського суспільства в функціонуванні інституту правоохоронних послуг. Громадський контроль є ключовим елементом підвищення довіри до поліції та легітимності їхніх дій, й саме тому концепція відкритості правоохоронних органів (police transparency) передбачає регулярну звітність поліції перед громадянами, участь громад у прийнятті управлінських рішень і доступ до інформації про результати діяльності.

РОЗДІЛ 3

РЕФОРМУВАННЯ ІНСТИТУТУ ПРАВООХОРОННИХ ПОСЛУГ В УМОВАХ ПРАВОВОГО РЕЖИМУ ВОЄННОГО СТАНУ

3.1. Виклики для інституту правоохоронних послуг в сфері громадської безпеки в умовах війни

Дослідження інституту правоохоронних послуг у сфері громадської безпеки є надзвичайно актуальним з огляду на їхню важливу роль у підтримці суспільного порядку та забезпеченні безпеки громадян і спільнот. Правоохоронні органи є фундаментальною основою публічної безпеки, оскільки вони забезпечують дотримання законів і нормативно-правових актів, необхідних для захисту прав і свобод громадян. Розуміння того, як функціонує цей інститут, дозволяє дослідникам оцінити його ефективність, визначити сфери для реформування та забезпечити його відповідність потребам суспільства. Без ефективного функціонування правоохоронних органів громадська безпека була б серйозно підірвана, що призвело б до зростання злочинності, соціальних заворушень та зниження довіри до верховенства права. Вивчення цього інституту дає змогу всебічно зрозуміти зв'язок між правоохоронними органами, системами правосуддя та ширшими заходами з громадської безпеки.

Довіра громадськості до правоохоронних органів має вирішальне значення для стабільного та ефективного функціонування суспільства, а вивчення цього інституту допомагає виявити фактори, які або зміцнюють, або руйнують цю довіру. Вивчення того, як правоохоронні органи взаємодіють з громадськістю, дозволяє зрозуміти такі питання, як процесуальна справедливість, підзвітність і прозорість, які є ключовими для зміцнення взаємної поваги між правоохоронцями та громадянами. Правоохоронні органи повинні адаптуватися до мінливого характеру викликів громадській безпеці, включаючи тероризм, кіберзлочинність, організовану злочинність і

транскордонну злочинну діяльність, що робить дослідження їхньої еволюції особливо актуальним. Аналіз ефективності підходів правоохоронних органів до боротьби з цими загрозами гарантує, що інституції залишатимуться готовими та оснащеними для протидії сучасним викликам.

Оскільки світ стає все більш взаємопов'язаним, дослідження правоохоронної діяльності дозволяє розробити найкращі практики, якими можна ділитися через кордони, зміцнюючи глобальну громадську безпеку. Це особливо важливо для вирішення транснаціональних проблем, таких як торгівля людьми, контрабанда наркотиків та нелегальна торгівля зброєю. Крім того, правоохоронні органи повинні постійно вдосконалювати свої методи і впроваджувати технологічні досягнення, включаючи штучний інтелект, прогностичну поліцію і сучасні засоби спостереження. Дослідження в цій сфері гарантують, що ці інструменти застосовуються етично і ефективно, не порушуючи приватне життя і громадянські свободи.

Глибше розуміння правоохоронних інституцій також дає цінну інформацію про їхні організаційні структури, навчальні програми та операційну ефективність. Дослідження можуть оцінити стандарти набору персоналу, різноманітність у поліції та ефективність навчальних програм, забезпечуючи належну підготовку поліцейських до складних і відповідальних ситуацій, з якими їм доводиться стикатися. Крім того, дослідження правоохоронної діяльності може пролити світло на системні проблеми, такі як корупція, неправомірна поведінка та зловживання владою, які підривають довіру суспільства та загальну легітимність інституту. Аналізуючи ці проблеми, можна впроваджувати реформи, спрямовані на посилення підзвітності та запобігання зловживанням.

Взаємодія поліції з громадою як сучасна стратегія правоохоронної діяльності підкреслює важливість побудови позитивних відносин між правоохоронними органами та громадами, яким вони служать. Дослідження цього підходу дозволяє краще зрозуміти, як довіра та співпраця можуть знизити

рівень злочинності та сприяти громадській безпеці. Аналогічно, дослідження правоохоронних органів є важливим для подолання системних упереджень та дискримінації, забезпечення справедливого та рівного ставлення до всіх верств суспільства. Поліцейські сили, які відображають різноманітність громад, яким вони служать, мають кращі можливості для вирішення конкретних проблем, з якими стикаються ці групи населення.

Роль правоохоронних органів у забезпеченні громадської безпеки також проявляється в їх здатності реагувати на надзвичайні ситуації та катастрофи. Правоохоронні органи часто виступають першими, хто реагує на кризові ситуації, надаючи необхідну підтримку постраждалим громадам. Розуміння їхньої ролі в таких ситуаціях забезпечує ефективну готовність і координацію з іншими установами, такими як служби екстреної медичної допомоги та агентства з ліквідації наслідків стихійних лих. Крім того, вивчення підходів правоохоронних органів до підтримання громадського порядку під час масових заходів, протестів і демонстрацій сприяє дотриманню тонкого балансу між забезпеченням громадської безпеки та захистом прав громадян на свободу зібрань і вираження поглядів.

Правоохоронні органи також повинні вирішувати дедалі складніші соціальні проблеми, такі як домашнє насильство, експлуатація дітей та кризові стани психічного здоров'я. Для ефективного розгляду таких справ потрібні спеціалізовані тренінги та підрозділи, що підкреслює необхідність постійних досліджень і розробок у цій сфері. Аналогічно, розуміння психологічного благополуччя офіцерів і впливу стресу, пов'язаного з роботою, забезпечує більш здоровий і ефективний персонал. Дослідження можуть надати рекомендації щодо програм підтримки психічного здоров'я, зниження рівня вигорання і підвищення ефективності роботи офіцерів.

Сфера громадської безпеки стикається зі зростаючими викликами через урбанізацію, глобалізацію та технологічний прогрес, які вимагають від правоохоронців швидкої адаптації. Вивчення цього інституту допомагає

формувати політику, виявляючи прогалини в поточних практиках, забезпечуючи відповідність законів і політик новим загрозам. Це також допомагає урядам ефективно розподіляти ресурси, забезпечуючи правоохоронним органам доступ до інструментів і фінансування, необхідних для виконання їхніх обов'язків.

Взаємовідносини між правоохоронними органами та судовою системою є ще одним важливим аспектом громадської безпеки, який заслуговує на вивчення. Розуміння того, як збираються докази, будуються справи та застосовуються закони, забезпечує безперебійне функціонування системи правосуддя. Крім того, вивчення правової бази, що регулює діяльність правоохоронних органів, підкреслює важливість системи стримувань і противаг у запобіганні зловживанню владою та забезпеченні ефективної роботи.

Дослідження правоохоронних органів також дає цінну інформацію про регіональні та культурні відмінності у стратегіях охорони правопорядку. Порівняльні дослідження між різними країнами та юрисдикціями висвітлюють більш ефективні підходи, а також ті, що потребують вдосконалення. Це розширює можливості правоохоронних органів вчитися один в одного та адаптувати успішні стратегії до свого контексту. Крім того, вивчення реакції поліції на конкретні злочини, такі як екологічні правопорушення або фінансове шахрайство, висвітлює сфери, де потрібні спеціалізовані підрозділи та експертиза.

Підзвітність залишається центральною темою в дослідженні правоохоронних органів. Сучасні інструменти, такі як нагрудні камери, публічні інформаційні панелі та незалежний нагляд, мають вирішальне значення для забезпечення прозорості та відновлення довіри там, де її було підірвано. Дослідження можуть оцінити ефективність цих інструментів і запропонувати шляхи їхнього вдосконалення. Крім того, необхідно стежити за розвитком технологій громадського спостереження, щоб переконатися, що їх використання відповідає етичним принципам і поважає права громадян.

Міграція, потоки біженців і міжнародні конфлікти ще більше підкреслюють важливість вивчення правоохоронних інститутів у контексті громадської безпеки. Безпека кордонів, управління переміщеними особами та протидія торгівлі людьми вимагають від правоохоронних органів спеціалізованих підходів. Вивчаючи ці ролі, дослідники можуть зробити свій внесок у розробку більш гуманної та ефективної політики.

Зрештою, вивчення діяльності правоохоронних органів є важливим для постійного розвитку громадської безпеки як галузі. Воно гарантує, що цей інститут розвивається разом зі зростаючою складністю суспільства, приймаючи інновації, зберігаючи при цьому свою прихильність до справедливості та рівності. Комплексні дослідження та аналіз дають змогу правоохоронним органам протидіяти новим загрозам, будувати довіру з громадами та ефективно захищати громадську безпеку. Таким чином, дослідження діяльності правоохоронних органів є фундаментальним аспектом забезпечення стабільності, справедливості та безпеки в будь-якому суспільстві.

Правові засади організації надання правоохоронних послуг у сфері забезпечення громадської безпеки формують основу функціонування державної системи безпеки й охорони правопорядку як на загальнонаціональному, так і на локальному рівні. Вони охоплюють сукупність нормативно-правових актів, принципів, процедур і механізмів, які регламентують діяльність органів та інституцій, що відповідають за профілактику правопорушень, захист громадян і їхнього майна, а також підтримання громадського порядку.

Ми пропонуємо визначити нову категорію у галузі публічного управління та адміністрування, – поняття динамічного правопорядку. Динамічний правопорядок – це стан організації суспільних відносин, який забезпечується системою правоохоронних послуг, здатною оперативно та ефективно адаптуватися до змінних умов сучасного суспільства, передбачати та попереджати ризики порушення закону, інтегрувати інноваційні підходи у запобігання злочинності та врегулювання конфліктів, а також підтримувати

високий рівень довіри та взаємодії з громадянами. Такий правопорядок орієнтований на забезпечення не лише формальної законності, але й соціальної справедливості та стабільності, об'єднуючи правові, соціальні й технологічні засоби для формування безпечного та гармонійного середовища. Таким чином, динамічний правопорядок виступає не застиглою структурою, а постійно змінюваною системою, яка функціонує у відповідності до потреб суспільства, міжнародних викликів і стандартів забезпечення безпеки.

Динамічний правопорядок можна визначити також як інтерактивну систему забезпечення громадської безпеки та правової впорядкованості, що формується через постійну взаємодію між надавачами правоохоронних послуг та їх споживачами (громадянами, організаціями, громадами), характеризується гнучкістю реагування на зміни безпекового середовища та здатністю адаптувати методи й інструменти правоохоронної діяльності відповідно до суспільних потреб і викликів.

Для глибшого розуміння цього визначення варто розкрити його ключові компоненти: по-перше, інтерактивна система підкреслює двосторонній характер формування правопорядку, де правоохоронні органи не просто надають послуги, а створюють їх у постійному діалозі з громадою, враховуючи зворотний зв'язок та адаптуючи свою діяльність. По-друге, суспільна безпека та правова впорядкованість виступають як взаємопов'язані цілі, де безпека забезпечується не лише через примус, а через створення умов для правомірної поведінки та соціальної гармонії. По-третє, постійна взаємодія відображає безперервний процес комунікації та співпраці між правоохоронними органами та суспільством, що включає превентивну діяльність, реагування на інциденти та *post-factum* аналіз. По-четверте, гнучкість реагування вказує на здатність системи швидко адаптуватися до нових викликів, загроз та змін у соціальному середовищі, використовуючи інноваційні підходи та технології. По-п'яте, адаптивність методів та інструментів передбачає постійне вдосконалення способів надання правоохоронних послуг відповідно до еволюції суспільних

відносин та появи нових форм правопорушень.

Таке розуміння динамічного правопорядку через призму правоохоронних послуг дозволяє розглядати правопорядок не як статичний стан, а як постійний процес взаємодії та адаптації, підкреслити сервісну орієнтацію правоохоронної діяльності, врахувати роль громадянського суспільства у формуванні безпекового середовища, визнати важливість інновацій та технологічного розвитку в забезпеченні правопорядку, акцентувати увагу на превентивних заходах та проактивному підході до безпеки. На нашу думку, дане визначення відображає сучасне розуміння правоохоронної діяльності як сервісно-орієнтованої системи, де правопорядок є результатом ефективної взаємодії між державою та суспільством, а не просто наслідком примусового правозастосування.

Конституція України виступає основою правової регламентації надання правоохоронних послуг. У її положеннях закріплено право громадян на безпеку, а також обов'язок держави забезпечувати реалізацію цього права. Зокрема, стаття 3 проголошує людину, її права і свободи найвищою соціальною цінністю, що служить фундаментом для діяльності всіх правоохоронних органів, включаючи забезпечення громадської безпеки. Стаття 17 визначає, що забезпечення внутрішньої безпеки є функцією держави, що реалізується через відповідні органи [18].

Ключовим законодавчим актом, що регулює діяльність у цій сфері, є Закон України «Про Національну поліцію». Він визначає повноваження Національної поліції, яка виступає головним суб'єктом надання правоохоронних послуг у сфері забезпечення громадської безпеки. Закон закріплює принципи діяльності поліції, серед яких особливо виділяються законність, повага до прав людини, прозорість і підзвітність суспільству. Важливо, що в Законі «Про Національну поліцію» реалізовано концепцію поліції як сервісної служби, що не лише реагує на злочини, але й спрямована на профілактику правопорушень [25].

Конституція України є базовим документом, який визначає, що в умовах

воєнного стану обов'язковим залишається захист прав, свобод і законних інтересів громадян, хоча певні конституційні права (зокрема, свобода пересування, зборів або недоторканість житла) можуть тимчасово обмежуватися. Це передбачено статтею 64 Конституції, яка дозволяє обмеження прав на основі закону в умовах воєнного стану, але за умови пропорційності таких заходів до рівня загрози.

Значну роль у правовому регулюванні має Закон України «Про охорону громадського порядку і забезпечення громадської безпеки». Він визначає загальні засади організації взаємодії правоохоронних органів із громадськістю, містить положення щодо залучення громадян до заходів з підтримання громадського порядку, а також регулює питання фінансування, планування та координації роботи з громадськими формуваннями.

Правові засади передбачають чіткий розподіл повноважень між різними суб'єктами, які беруть участь у забезпеченні громадської безпеки. Окрім Національної поліції, значну роль відіграють органи місцевого самоврядування, які у рамках децентралізації отримали низку повноважень щодо організації безпеки на території своїх громад. Наприклад, муніципальні варти та інші комунальні служби охорони правопорядку працюють у тісній взаємодії з поліцією. Законодавство також передбачає механізми міжвідомчої координації. Наприклад, закони «Про Національну поліцію» та «Про Службу безпеки України» регламентують спільну роботу цих органів у питаннях попередження актів тероризму та інших загроз громадській безпеці. В цьому контексті варто відзначити важливість Закону «Про боротьбу з тероризмом», який окреслює спеціальні повноваження правоохоронних органів у кризових ситуаціях. Окремо слід згадати міжнародні стандарти, які чинять вплив на правові засади забезпечення громадської безпеки в Україні. Європейський кодекс поліцейської етики та документація Організації з безпеки і співробітництва в Європі (ОБСЄ) сприяють формуванню сучасних правових орієнтирів. Українське законодавство поступово адаптується під ці стандарти, що має вирішальне

значення в контексті євроінтеграції.

Правові засади в умовах правового режиму воєнного стану регулюються комплексом нормативно-правових актів, які враховують специфіку ситуацій підвищеної загрози національній безпеці. Ці правові основи зосереджені на забезпеченні правопорядку, захисту громадян, протидії злочинності та адаптації роботи правоохоронних органів до умов воєнних дій, що потребує підвищеної оперативності, координації та дотримання прав людини навіть у надзвичайних обставинах. Отже, правова регламентація надання правоохоронних послуг в умовах воєнного стану враховує специфіку забезпечення громадської безпеки у умовах порушення звичного порядку життя громадян. Закон «Про оборону України» визначає додаткові завдання для правоохоронних органів, що передбачають боротьбу з дезертирством, протидію інформаційним нападам і ворожій пропаганді, а також організацію взаємодії з військовими адміністраціями.

Ключовим елементом громадської безпеки під час воєнного стану є забезпечення інформаційної безпеки. Проект Закону України «Про протидію дезінформації» та положення про роботу правоохоронних органів у кіберпросторі спрямовані на запобігання паніці та поширенню деструктивної інформації. Правоохоронні органи активно співпрацюють із Центром протидії дезінформації для викриття фейків та інформаційних атак ворога.

Правове регулювання правопорядку через реалізацію правоохоронних послуг є важливим механізмом забезпечення суспільної безпеки, проте воно стикається з численними проблемами, які мають як теоретичний, так і практичний характер. Основною проблемою є недостатня визначеність понятійного апарату, який описує правопорядок та правоохоронні послуги. Відсутність чітких і деталізованих дефініцій у законодавстві ускладнює регулювання взаємодії між правоохоронними органами та суспільством. Це створює правовий вакуум, у межах якого виникають прогалини, що не залишають простору для нормативного вирішення нових форм загроз безпеці.

Наступною проблемою є несистемність законодавства. Правове регулювання правоохоронних послуг у багатьох країнах є фрагментарним, складається з розрізнених законодавчих і підзаконних актів, що нерідко між собою суперечать. Це ускладнює формування цілісної політики у сфері забезпечення правопорядку та ефективного правозастосування. Нерідко різні акти встановлюють конфліктуючі повноваження для правоохоронних органів або передбачають неоднакові критерії оцінки їхньої діяльності.

Велику роль у правовому регулюванні відіграє питання компетенції та координації між різними правоохоронними органами, яке нерідко залишається невирішеним належним чином. Недостатньо регламентовані механізми взаємодії між поліцією, судами, прокуратурою, соціальними службами та іншими органами можуть призводити до дублювання функцій, неефективного використання ресурсів і навіть конфліктів між структурами. Відсутність чіткої координації ускладнює адресну допомогу громадянам і знижує якість надання послуг.

Суттєву проблему становить також низька прозорість у роботі правоохоронних служб. Законодавство не завжди передбачає ефективні механізми звітності правоохоронних органів перед громадою, а також рівні доступу громадян до інформації. Захист персональних даних і конфіденційність оперативної діяльності часто використовуються для обґрунтування закритості інформації, що перешкоджає громадському контролю за поліцією. Відтак, слабкість механізмів підзвітності породжує ризики зловживання владою, корупції та залишається одним із стримувальних факторів довіри до правоохоронних органів.

Іншою важливою проблемою є недосконале регулювання в частині захисту прав громадян під час реалізації правоохоронних послуг. Дії поліції та інших силових відомств іноді супроводжуються перевищенням повноважень, що обмежує права людини, наприклад, право на мирні зібрання, приватність тощо. Законодавство в багатьох країнах не надає достатніх гарантій захисту

громадян від можливого насильства, свавілля або дискримінації з боку правоохоронців.

Невідповідність між швидкими суспільними змінами і повільною адаптацією правового регулювання є ще однією критичною проблемою. Зокрема, розвиток інформаційних технологій створює нові загрози, такі як кіберзлочинність, але законодавча база часто не встигає за темпами цифровізації. Недосконалість правил розслідування кіберзлочинів, збору цифрових доказів, використання штучного інтелекту і ризику доступу до персональних даних громадян є суттєвим викликом для правоохоронних органів.

Особливу увагу заслуговує регулювання превентивної діяльності поліції, яка недостатньо окреслена в нормативно-правових актах. Проблема полягає в досягненні балансу між правомірною профілактикою злочинів і захистом прав громадян. У деяких юрисдикціях відсутній чіткий механізм визначення меж, до яких допустимі методи превенції, не порушуючи права людини і конституційні свободи.

Ефективність правоохоронних послуг значною мірою залежить також від фінансування, проте законодавство найчастіше не деталізує прозорих і адекватних механізмів розподілу ресурсів. Недостатнє фінансування може призводити до низького рівня матеріально-технічного забезпечення, браку персоналу та неякісної підготовки працівників поліції.

Правове регулювання залишається також неадекватним у сфері боротьби з організованою злочинністю і терористичними загрозами. Законодавство часто не враховує транснаціонального характеру цих проблем, через що правоохоронні органи стикаються з труднощами у міжнародній співпраці – екстрадиції, обміні інформацією, синхронізації дій тощо. Це створює складнощі не лише для окремих правоохоронних структур, а й для держав загалом.

Проблеми також виникають у сфері регулювання інноваційних технологій у рамках реалізації правоохоронних послуг. Відсутність уніфікованих

стандартів щодо використання дронів, камер на тілі поліцейських, систем біометричного розпізнавання або інших технологій може спричинити хаотичне й безконтрольне застосування нових інструментів. Це підвищує ризик їх неправильного або упередженого використання, що створює недовіру до поліції.

Окремим викликом є регулювання кадрових питань, зокрема, відсутність єдиних стандартів відбору правоохоронців, їх підготовки та професійної етики. Законодавчо недостатньо врегульовані механізми дисциплінарної відповідальності працівників поліції, що іноді призводить до уникнення покарання за неправомірні дії, втрати іміджу органів і загроз для суспільного порядку. Рівень довіри громадян до правоохоронних служб, як показує практика, є критично важливим для реалізації якісних послуг, однак правове регулювання цього аспекту є недосконалим. У країнах із низьким рівнем довіри відсутність законодавчих ініціатив щодо створення механізмів громадського контролю лише поглиблює проблему. У багатьох випадках правоохоронці не несуть реальної відповідальності за низьку якість послуг через брак ефективних механізмів оцінювання їхньої діяльності.

З огляду на сучасну тенденцію глобалізації, актуальним є питання уніфікації або гармонізації законодавства різних країн у сфері правоохоронної діяльності. Відсутність єдиних підходів до певних злочинів або процедур (наприклад, правил дотримання прав людини під час затримання) призводить до різночитань у правозастосуванні, які шкодять міжнародній співпраці. Водночас фундаментальні зміни в законодавстві часто наштовхуються на інституційну опірність. Наприклад, реформування поліції задля адаптації її до сучасних реалій може зустрічати спротив із боку самих правоохоронців, які невмотивовані до змін через політичну чи інші причини.

Таким чином, основні проблеми правового регулювання правопорядку через призму правоохоронних послуг пов'язані з відсутністю чіткої системи законодавства, невизначеністю меж діяльності правоохоронців, недостатньою

прозорістю та підзвітністю, повільною адаптацією до нових викликів та недосконалою координацією на інституційному і міжнародному рівнях. Подолання цих проблем потребуватиме комплексного перегляду підходів до правового регулювання, із залученням усіх зацікавлених сторін, для створення ефективної, прозорої та адаптованої системи забезпечення правопорядку

В умовах воєнного стану механізми громадського контролю та звітності отримують конкретні обмеження. Це пов'язано з необхідністю оперативного прийняття рішень без тривалих процедур оцінки та затвердження. Попри це, зберігається принцип правової визначеності, а діяльність поліції та інших правоохоронних органів має бути обґрунтованою і не виходити за межі, встановлені законом.

Також варто зазначити, що одним із важливих завдань правоохоронних послуг у сфері громадської безпеки стає питання роботи з масовими внутрішньо переміщеними особами (ВПО). Закон України «Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб» (2015 р.) визначає, що правоохоронці мають забезпечити контроль порядку в місцях проживання ВПО, захищати їх від дискримінації чи нападів. Окрему увагу приділено правовому захисту вразливих груп населення (жінок, дітей, осіб похилого віку). Так, правові засади передбачають пріоритет у захисті прав дітей за умов надзвичайних ситуацій, а також посилений контроль правоохоронців за дотриманням порядку в місцях масового проживання дітей та сімей з дітьми.

В умовах правового режиму воєнного стану використання зброї та спеціальних засобів регулюється окремими нормативними актами, які посилюють відповідальність за незаконне поводження зі зброєю, боєприпасами, вибуховими речовинами або іншими небезпечними предметами.

Іншим важливим аспектом правових засад залишається дотримання прав людини під час реалізації правоохоронних функцій, навіть у воєнний час. Україна як член міжнародних організацій (наприклад, Ради Європи) зобов'язана дотримуватися міжнародних стандартів, зокрема Конвенції про захист прав

людини і основоположних свобод. Обмеження прав є допустимим, але лише в межах, визначених міжнародним правом і українським законодавством.

Правові засади організації надання правоохоронних послуг у сфері громадської безпеки в умовах воєнного стану є динамічним інструментом, що адаптується до обставин збройної агресії. Від оперативності, координації та законності дій правоохоронних органів залежить не лише громадська безпека, а й загальна стабільність держави. У майбутньому вдосконалення нормативно-правової бази має враховувати досвід воєнного часу, посилюючи механізми захисту прав громадян, забезпечення прозорості правоохоронних органів та ефективності їхньої діяльності.

Важливо визначити системні особливості правоохоронних послуг у сфері громадської безпеки. По-перше, зростаючі соціальні виклики, такі як урбанізація, культура протестів, посилення соціальної нерівності, поява нових форм злочинності (наприклад, кіберзлочини) та тиск громадськості на органи влади, формують нові вимоги до правоохоронних структур. Взаємодія поліції із громадами, забезпечення їхньої довіри та готовність адаптуватися до потреб громадян є критичною для збереження легітимності системи поліціювання. В рамках цього значущим є порівняння різних підходів до community policing та аналіз їхньої ефективності.

По-друге, трансформація технологій і цифровізація змінюють природу поліцейської роботи. Швидке впровадження інновацій, таких як камери на формі поліцейських (body-worn cameras), технології розпізнавання облич, дрони, аналіз даних і прогнозування злочинності за допомогою штучного інтелекту, відкривають нові можливості, але також породжують ризики з точки зору порушень приватності, упередженості алгоритмів та етичних обмежень. Актуальність дослідження також полягає в оцінці впливу цих технологій на ефективність діяльності поліції та їх соціальну прийнятність.

По-третє, глобалізація й транснаціональні виклики, такі як організована злочинність, тероризм, нелегальна міграція, торгівля людьми та наркотиками,

підкреслюють потребу в скоординованих рішеннях. Вивчення сучасних правоохоронних послуг дозволяє з'ясувати ефективність співпраці між державними, регіональними (наприклад, в межах ЄС) і глобальними структурами, такими як Інтерпол або Європол.

По-четверте, питання довіри до правоохоронних органів та їхньої підзвітності. Протиправні дії правоохоронних органів, дискримінація, етнічна упередженість, а також низька прозорість діяльності можуть підірвати суспільну підтримку. Саме тому дослідження механізмів підзвітності поліції, контроль через незалежні органи, громадські консультації, прозорість у прийнятті рішень є надзвичайно важливим для підвищення ефективності системи поліціювання.

По-п'яте, у країнах із різними соціально-економічними умовами, такими як Велика Британія, вивчення моделі «policing by consent» та її адаптація до інших суспільств становить теоретичний і практичний інтерес. Це не лише забезпечує розуміння ключових аспектів системи, але й допомагає у розробці рекомендацій для реформування поліцейської діяльності в інших країнах.

Таким чином, актуальність раціоналізації правоохоронних послуг визначається їхньою роллю у забезпеченні соціальної стабільності та відповіді на виклики сучасного світу. Крізь об'єктив рецензента можна побачити багатовекторність цієї теми: від ефективності поліції у запобіганні злочинності до етичних аспектів їхньої роботи, від впровадження новітніх технологій до необхідності ефективного громадського контролю. Дослідження в сфері правоохоронних послуг не лише відповідають практичним потребам модернізації поліції, але й розвивають наукові дискусії щодо концепцій безпеки, легітимності та правосуддя, тим самим сприяючи формуванню більш безпечних і справедливих суспільств.

Очевидно, що проблема стандартизації правоохоронних послуг залишається актуальною, оскільки відсутні єдині критерії оцінки їх якості та ефективності. Це ускладнює процес контролю та моніторингу діяльності

правоохоронних органів, а також створює перешкоди для порівняння ефективності різних підрозділів та служб. Необхідно розробити чіткі індикатори успішності та методології оцінювання результатів роботи.

Важливою проблемою залишається відсутність єдиного підходу до оцінки ефективності правового регулювання правоохоронної діяльності. Необхідно розробити систему моніторингу та оцінки впливу законодавчих змін на якість надання правоохоронних послуг та стан правопорядку в цілому. Відсутність єдиного підходу до оцінки ефективності правового регулювання правоохоронної діяльності залишається важливою проблемою в системі забезпечення правопорядку, оскільки ця прогалина впливає як на якість прийняття рішень, так і на довіру до діяльності правоохоронних органів. Ускладнення пов'язане передусім із багатокомпонентністю правоохоронної діяльності, яка охоплює захист прав людини, забезпечення громадської безпеки, боротьбу зі злочинністю, превентивні заходи та дотримання норм законності.

Однією з основних причин проблеми є відсутність чітких критеріїв оцінювання, які б були універсальними і водночас достатньо гнучкими для врахування особливостей різних юрисдикцій, рівнів адміністративного управління та видів діяльності правоохоронних структур. Нині більшість оцінок базується лише на кількісних показниках (наприклад, зменшення кількості злочинів або швидкість реагування), що не завжди відображає реальний рівень якості надання правоохоронних послуг.

Недоліки методології ускладнюють аналіз ефективності правового регулювання, зокрема моніторинг впливу нових законодавчих або регуляторних змін на практичні аспекти правоохоронної діяльності. Відсутність комплексного підходу, який би включав кількісні та якісні оцінки, призводить до незбалансованого розуміння успішності законодавчих ініціатив. Наприклад, закони, спрямовані на підвищення транспарентності, можуть виконуватися формально без покращення реальної підзвітності. Більш того, значний вплив на ці ускладнення має стандартизація процедур аналізу. В умовах різноманітності

правоохоронних послуг та способів їх реалізації стає очевидним, що відсутність єдиної системи критеріїв ускладнює порівняння результатів між різними підрозділами чи регіонами, як на національному, так і міжнародному рівнях. Кожна країна чи навіть окремий регіон може використовувати різні підходи до оцінки, що створює додаткові перешкоди для взаємоузгодження стандартів та обміну найкращими практиками.

Окрім того, сучасне правове регулювання не враховує достатньою мірою суспільного фактору – рівень довіри до правоохоронних органів, задоволення громадян наданням послуг або доступність правозахисних механізмів для всіх верств населення часто залишаються поза увагою у процесі оцінювання. Відсутність врахування громадської думки або даних зворотного зв'язку може призводити до появи нерелевантних регулятивних ініціатив чи залишення без належної уваги важливих потреб громадян. Також не врегульована проблема вимірювання та моніторингу довгострокових результатів законодавчих змін. Часто оцінювання обмежується первинними ефектами (наприклад, виконання адміністративних вимог), без аналізу стратегічних результатів, таких як зменшення соціальної напруженості, створення безпечного середовища чи підвищення рівня участі громадян у підтриманні правопорядку.

Викликом є динамічність змін у суспільстві та злочинності, включаючи транснаціональні загрози, такі як кіберзлочинність або тероризм, через які ефективність регулювання може кардинально змінюватися в нових умовах. Наприклад, законодавство, що раніше було ефективним для боротьби з класичними злочинами, може виявитися недостатнім у цифрову епоху. Крім того, існує проблема впливу політичних чинників і домінування короткострокової перспективи. Цілі державних реформ правоохоронних органів часто пов'язані з політичними інтересами замість орієнтації на стратегічну ефективність. Законодавчі ініціативи можуть ухвалюватись під тиском суспільства чи медіа-скандалів, без належного аналізу їх доцільності чи ефективності.

Важливим аспектом є неефективне використання технологій у процесі оцінювання. Сучасні інформаційно-аналітичні системи, штучний інтелект чи великі дані, які могли б стати потужними інструментами для прогнозування та оцінювання ефективності законодавчої роботи, використовуються недостатньо або несистемно. Наслідком такого стану є неефективна законодавча практика, коли закони ухвалюються без ґрунтовної аналітики або доказової бази. Це не лише призводить до низької ефективності правового регулювання, але й створює правові колізії, зловживання та незадоволення громадян.

3.2. Раціоналізація механізму надання правоохоронних послуг у сфері громадської безпеки

Як наголошує О. Кучеровський, сучасний розвиток механізму правоохоронних послуг у контексті підходу Б. Бредфорда демонструє інтеграцію сучасних підходів до забезпечення публічної безпеки з урахуванням викликів, породжених воєнним станом. Центральним принципом стає регулярна оцінка ефективності правоохоронних послуг, яка адаптується до реалій сьогодення, зокрема до змін безпекового середовища, нових загроз та потреб населення. Такий підхід дозволяє враховувати специфічні умови воєнного часу, що диктують свої вимоги до взаємодії між поліцією та різними суспільними групами [53].

Однією з ключових особливостей цієї трансформації є включення представників громади у процес планування та моніторингу діяльності правоохоронних органів. Ця модель, що базується на адаптованій концепції «Community Policing», сприяє врахуванню специфічних потреб різних груп населення, особливо вразливих, у часи суспільних потрясінь. Така стратегія інтегрує ідею співпраці між правоохоронцями та громадянами для досягнення спільних цілей: посилення безпеки, ефективнішого реагування на кризові ситуації та побудови довіри.

В умовах воєнного стану механізм правоохоронних послуг зіткнувся з новими викликами, такими як управління надзвичайними ситуаціями, боротьба зі зростаючою злочинністю, протидія терористичним загрозам і забезпечення громадського порядку за умов значного психологічного напруження в суспільстві. При цьому поліція повинна виконувати не лише свої операційні завдання, а й брати на себе нову соціальну роль, наприклад, надавати підтримку населенню, що постраждало внаслідок воєнних дій, та вирішувати питання відновлення базового правопорядку в умовах руйнування правових та соціальних структур.

Конституційні реформи, починаючи з 2004 року, значно вплинули на механізм правоохоронних послуг. Їх програмний та довгостроковий характер, на думку В. Баштанника, К. Гавриленка, В. Черниша, створив основу для посилення суверенності держави й адаптації правоохоронної системи до сучасних викликів []. Однак не всі реформи було реалізовано, що залишає певні прогалини у законодавчому регулюванні, стратегії розвитку та функціонуванні правоохоронних органів. Правовий режим воєнного стану поставив додаткові завдання для правоохоронної системи, які потребують оновлення конституційної бази, адаптації до нових реалій і формування дієвих правових механізмів.

Особливу увагу в сучасному контексті варто приділити питанням якості поліцейських послуг, які у процесі реформування набувають принципово нового змісту. Вони мають бути не лише оперативними, але й орієнтованими на громадян, їхні потреби та права. Програмний характер конституційних змін формує фундамент для такої трансформації, спрямованої на зміцнення легітимності правоохоронних органів і створення довірчих відносин між поліцією та громадянами навіть у складних умовах. Зокрема, Національна поліція, відповідно до сучасного підходу, не є лише виконавцем примусових заходів, а виступає як сервісний орган, основна мета якого – забезпечити публічну безпеку. Особливо важливо це в умовах воєнного стану, коли

населення стикається з підвищеним рівнем небезпеки, а роль довіри до інституцій є ключовою для збереження соціальної стабільності.

Концепція Б.Бредфорда передбачає постійний зворотний зв'язок між громадою та правоохоронцями, що дозволяє не лише оцінювати ефективність її роботи, але й коригувати діяльність правоохоронців відповідно до потреб населення. Активна участь громади у плануванні заходів та розробці безпекових стратегій сприяє підвищенню прозорості роботи поліції, що є особливо актуальним під час кризи. У цьому контексті правоохоронні послуги інтегруються у ширшу систему забезпечення правопорядку, яка базується на законності, прозорості та відповідальності.

В умовах постійно змінюваного середовища безпеки важливим аспектом розвитку механізму правоохоронних послуг є підвищення інституційної спроможності поліції. Це включає впровадження інноваційних технологій, навчання персоналу новітнім методам реагування на кризові ситуації та створення інфраструктури, що дозволяє забезпечувати порядок навіть за наявності серйозних перешкод.

Правоохоронні послуги також потребують адаптації до специфічних потреб населення в умовах переміщення великої кількості громадян через військові дії. Це вимагає створення спеціалізованих служб підтримки, які зможуть оперативно реагувати на проблеми громадян, сприяти їхньому переміщенню, захищати права та підтримувати порядок у місцевостях із напруженою ситуацією. Концептуальний підхід Б. Бредфорда акцентує увагу не тільки на оперативних аспектах роботи поліції, але й на інтеграції громади у процес забезпечення правопорядку. У поєднанні з конституційними змінами, що є довгостроковими та стратегічними, він формує основу для сталого розвитку механізму правоохоронних послуг, який відповідає сучасним викликам безпеки й сприяє побудові справедливого та ефективного суспільства.

Отже, конституційні зміни формують нову композицію складників системи публічного управління.

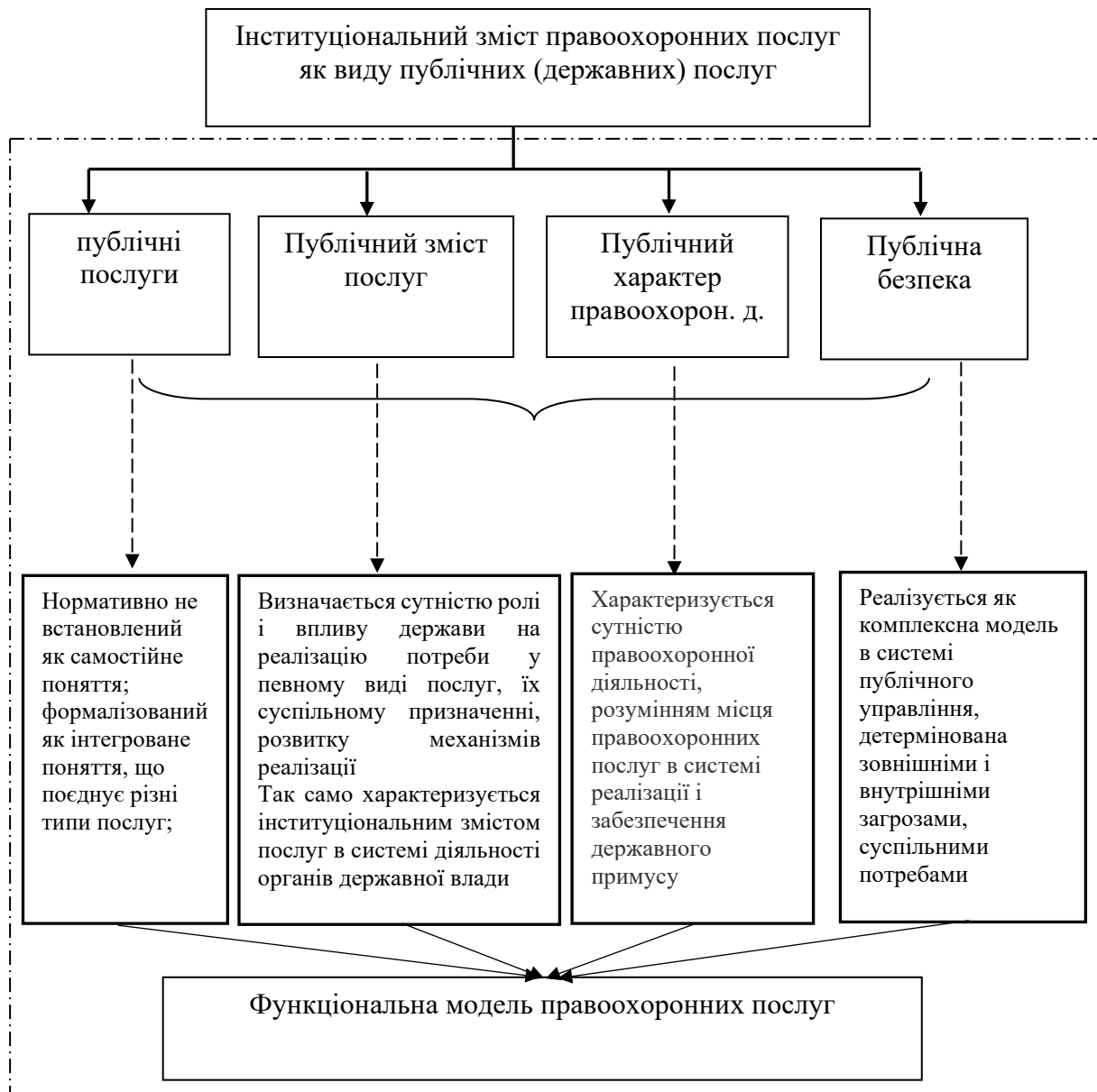

Рис. 3.2. Інституціональний зміст правоохоронних послуг як виду публічних послуг

Джерело: розроблено автором на основі []

Розвиток механізму правоохоронних послуг у контексті підходу Б.Бредфорда також підкреслює необхідність створення адаптивної системи оцінювання ефективності діяльності поліції. Це неможливо без залучення різномірних індикаторів, які включають як оперативні дані про рівень злочинності, так і соціологічні показники, що відображають рівень довіри громадян до правоохоронців. У період воєнного стану ці показники стають ще

більш важливими, оскільки підвищення соціальної напруги та невизначеності може призводити до зростання недовіри, що ускладнює реалізацію заходів щодо підтримання безпеки.

У нових безпекових реаліях поліція має діяти як об'єднуючий елемент між державою та громадою. Однією з ключових стратегій залишається гнучке реагування на загрози, пов'язані зі зміною ситуації в окремих регіонах, особливо в умовах збройного конфлікту. Це передбачає не лише оперативність та точність дій, але й врахування проблем гуманітарного характеру, зокрема захисту цивільного населення, роботи з тимчасово переміщеними особами та відновлення правових інституцій на раніше окупованих територіях.

Інтеграція концепції «Community Policing» у структуру правоохоронних органів України має перспективу не лише як практичний інструмент для реагування на виклики воєнного часу, але й як частина довгострокової стратегії реформування безпекового сектору. Включення громадян до планування та оцінювання роботи поліції сприяє посиленню громадського контролю за діями правоохоронців, створює умови для запобігання потенційним випадкам зловживань владою та забезпечення більшої відповідальності з боку правоохоронців.

Також важливим завданням розвитку механізму правоохоронних послуг є забезпечення балансу між необхідністю здійснення оперативно-розшукової діяльності для боротьби з кримінальними та воєнними загрозами і збереженням базових прав людини. У цьому аспекті особливу роль відіграє гармонізація національного законодавства з міжнародними нормами у сфері прав людини та безпеки. В умовах війни правоохоронні органи часто стикаються з викликами дотримання правових стандартів у надзвичайних ситуаціях, що вимагає розробки чітких процедур і методологій.

Ще одним важливим напрямом розвитку є впровадження інноваційних технологій у роботу поліції, таких як аналітика даних, штучний інтелект, дрони та засоби прогнозування злочинності. Це дозволяє не лише реагувати на

правопорушення, але й передбачати потенційні загрози, що є надзвичайно актуальним в умовах воєнного стану. Однак впровадження технологій вимагає вдосконалення правового регулювання їх використання, особливо в питанні захисту персональних даних.

Воєнний стан також вимагає змін у підходах до кадрової політики в правоохоронних органах. Підготовка поліцейських має включати навички кризового реагування, медичної допомоги, ведення переговорів, роботи з вразливими соціальними групами, а також знання міжнародного гуманітарного права. Це дозволить створити багатофункціональні команди, здатні ефективно діяти у складних та динамічних умовах сучасних криз.

Особливу роль у побудові нової системи правоохоронних послуг відіграє конституційна база. Як зазначає В. Черниш, програмний характер змін у конституційних положеннях створює основу для розвитку суверенності держави, а також формує засади для довгострокової стабільності суспільства. Конституційні реформи мають враховувати досвід і успіхи інших країн у формуванні ефективної правоохоронної системи, але водночас адаптуватися до національної специфіки та поточних реалій.

Забезпечення публічної безпеки вимагає ефективної координації між поліцією, місцевими адміністраціями, військовими та громадянським суспільством. Розвиток механізму правоохоронних послуг у цьому напрямі передбачає вдосконалення процедур обміну інформацією між різними інституціями, створення платформ для оперативної комунікації та розробку спільних стратегій дій. В умовах постійних загроз, нові ініціативи у сфері правоохоронних послуг мають базуватися на принципах гнучкості, проактивності та справедливості. Ці принципи допоможуть не лише стабілізувати ситуацію у воєнний час, але й сформувані основи для нової моделі безпеки, яка буде здатна працювати в умовах будь-яких майбутніх викликів.

Ми підтримуємо підхід О. Кучеровського щодо запровадження «Інтегрованої безпекової платформи» («Integrated Security Platform»), що є

обґрунтованим і необхідним кроком для забезпечення громадської безпеки України з огляду на сучасні виклики та загрози, що постали перед державою. Основна ідея створення такої платформи полягає в інтеграції зусиль усіх суб'єктів національної безпеки, координації їхньої діяльності, максимальній адаптивності до змінних умов безпекового середовища та впровадженні сучасних інноваційних технологій. Варто виокремити такі складові.

По-перше, складність сучасного безпекового середовища, адже в умовах триваючої військової агресії з боку РФ, яка включає не тільки збройну боротьбу, але й гібридні компоненти (інформаційні атаки, кібератаки, економічний тиск), існуюча система безпеки вимагає оновлення, інтеграції та підвищення ефективності. Інтегрована безпекова платформа дозволить упорядкувати та об'єднати зусилля безпекових структур у боротьбі з багатовекторними загрозами.

По-друге, забезпечення координації між суб'єктами безпеки, оскільки на сьогодні в Україні функціонує багато установ і відомств, відповідальних за безпеку: Збройні Сили України, Служба безпеки України, Національна поліція, Державна прикордонна служба, ДСНС та інші. Відсутність єдиної інтегрованої платформи ускладнює їхню взаємодію, знижує оперативність реагування та ефективність управління. Інтегрована безпекова платформа сприятиме створенню єдиного інформаційного простору для обміну даними та запровадження механізмів спільного реагування в режимі реального часу.

По-третє, посилення проактивного підходу до безпеки, адже сучасні загрози вимагають не тільки оперативного реагування, а й запобігання кризовим ситуаціям шляхом прогнозування та оцінки ризиків. Інтегрована безпекова платформа дозволить використовувати сучасні технології, як-от штучний інтелект, аналітику великих даних та системи раннього попередження, для підвищення ефективності прогнозування та своєчасного виявлення проблемних зон.

По-четверте, потреба у демократичному цивільному контролі та

прозорості – функціонування інтегрованої платформи у межах принципів Закону України «Про національну безпеку» сприятиме дотриманню верховенства права та прозорості в діяльності безпекових структур. Це забезпечить більший рівень довіри громадян до правоохоронців, військових і державних органів загалом, а також зменшить ризики зловживань владою.

По-п'яте, адаптація до сучасних воєнних реалій, оскільки воєнний стан і триваючі бойові дії в Україні висвітлили необхідність інтеграції військових і цивільних аспектів безпеки. Інтегрована платформа забезпечить спільну координацію між військовими, правоохоронними органами, місцевими адміністраціями та громадянами. Це дозволить оперативно реагувати на виклики, пов'язані з обороною територій, роботою з переміщеними особами, відновленням інфраструктури тощо.

По-шосте, інформаційна та кібербезпека, адже активні кібератаки на державні установи України та масштабне використання інформаційних технологій противником потребують об'єднання зусиль у сфері кібербезпеки. Інтегрована платформа включатиме компоненти захисту критичної інфраструктури, попередження кібератак, захисту інформаційного простору та боротьби з дезінформацією.

По-сьоме, розвиток міжнародного співробітництва, коли інтегрована безпекова платформа дозволить ефективніше координувати діяльність із міжнародними партнерами, такими як НАТО, ЄС і ООН. Спільні програми, обмін даними про загрози, навчання та залучення іноземної допомоги стануть більш ефективними завдяки централізованій і прозорій організації платформи.

По-восьме, інтеграція громади у систему безпеки, адже одним із ключових компонентів сучасних безпекових моделей є співпраця з громадянським суспільством та місцевими громадами. Інтегрована платформа дозволить залучити населення до участі в заходах безпеки, включаючи програми підготовки до надзвичайних ситуацій, інформаційне сприяння та громадський контроль.

По-дев'яте, ефективне управління ресурсами. В умовах обмежених фінансових і людських ресурсів створення єдиної інтегрованої системи дозволить уникнути дублювання функцій між відомствами, підвищити ефективність використання бюджету та забезпечити більшу результативність роботи. Єдина платформа спростить управління кадрами, матеріально-технічними засобами та іншими ресурсами. Таким чином, інтегрована безпекова платформа («Integrated Security Platform») є багаторівневою структурою, що ґрунтується на принципах Закону України «Про національну безпеку» та передбачає комплексний підхід до управління викликами та загрозами національній безпеці. Стратегія платформи базується на таких ключових принципах: демократичний цивільний контроль, верховенство права, орієнтованість на права людини, інтегрованість заходів безпеки, взаємодія державних органів з громадянами та прозорість інституцій. Основною метою моделі є забезпечення стабільності та безпеки для держави, суспільства і кожного громадянина за умов широкого спектра існуючих та потенційних загроз.

Структура моделі передбачає побудову декількох функціональних рівнів. Так, на стратегічному рівні діють органи державного управління, такі як Рада національної безпеки і оборони України, Кабінет Міністрів, органи законодавчої та виконавчої влади, завданням яких є формування і реалізація національної стратегії безпеки. До цього рівня також відноситься визначення загроз та координація міжвідомчої діяльності для їх системного подолання.

На оперативному рівні моделі функціонують силові структури, зокрема Служба безпеки України, Національна поліція, Державна прикордонна служба, Збройні Сили України та інші установи, завданням яких є реагування на загрози, участь у запобіганні кризовим ситуаціям і проведення оперативних заходів. Цей рівень забезпечує реагування на зовнішні та внутрішні загрози шляхом використання інтегрованих технологій та міжвідомчої координації.

Технічний рівень є базою платформи і включає мережу інформаційно-

аналітичних систем, систем моніторингу, збору даних та їх обробки із застосуванням сучасних технологій, таких як штучний інтелект, великі дані (Big Data) та аналітичні платформи. Цей рівень об'єднує технічну базу всіх структур і сприяє автоматизації процесів прийняття рішень, прогнозування кризових ситуацій та швидкого реагування на загрози.

Особливістю платформи є її інтегративний характер, що проявляється через взаємодію між усіма елементами безпекового сектору, громадянами і міжнародними партнерами. Соціальний рівень моделі передбачає залучення суспільства до системи безпеки через механізми координації з громадянськими організаціями, поширення інформації про можливі загрози та розробку спільних програм із забезпечення безпеки. Довіра між державою та громадою є ключовою на цьому рівні, оскільки саме громадянин є об'єктом та суб'єктом забезпечення безпеки.

Для ефективного функціонування платформи використовується принцип проактивності. Це означає, що система не лише реагує на загрози, але й працює на їх упередження через аналітику, прогнозування та адаптацію до мінливого безпекового середовища. Крім того, платформа підтримує розподіл компетенцій між секторами: політичним, економічним, військовим, екологічним та інформаційним, що дозволяє діяти узгоджено й ефективно в будь-яких умовах.

Інтегрована безпекова платформа включає в себе міжнародний рівень, адже співпраця з міжнародними партнерами, НАТО, ЄС та Організацією Об'єднаних Націй є важливим компонентом національної безпеки. Через міжнародні угоди, обмін інформацією, спільні навчання та проекти відбувається значне посилення обороноздатності та стійкості держави до сучасних викликів.

Динамічність моделі досягається за рахунок використання постійного моніторингу стану безпеки, гнучкості у зміні стратегій реагування та інтеграції нових інструментів. Наприклад, гуманітарна складова у вигляді захисту переселенців і допомоги постраждалим унаслідок збройних конфліктів постійно адаптується залежно від потреб суспільства.

Також до структури платформи відноситься система кризового реагування, яка включає координацію дій у надзвичайних ситуаціях. Це стосується як військових, так і невійськових загроз (тероризм, економічна нестабільність, техногенні катастрофи). Забезпечення безпеки досягається через створення комплексних планів реагування, що об'єднують усі можливі ресурси та залучають всі рівні системи.

За своєю суттю, Інтегрована безпекова платформа є сполучною ланкою між державними інституціями, громадянським суспільством та міжнародними організаціями. Її ефективність забезпечується принципами прозорості, підзвітності та постійного оновлення положень відповідно до змінних умов безпекового середовища. Таким чином, Інтегрована безпекова платформа є комплексною моделлю, що здатна відповісти на сучасні виклики національній безпеці, при цьому залишаючись адаптативною, орієнтованою на людину та заснованою на демократичних принципах управління.

Разом тим, надзвичайно актуальною є проблема легітимності правоохоронних послуг у сфері громадської безпеки, особливо у контексті сучасних викликів, перед якими постає українське суспільство. Громадська безпека являє собою базовий елемент стабільності держави, а легітимність правоохоронної діяльності виступає ключовим показником її ефективності, коли лише за умови, що громадяни вважають силові структури справедливими, прозорими та такими, що захищають інтереси суспільства, можливо забезпечити довіру до поліції, Національної гвардії та інших органів, відповідальних за безпеку. В іншому випадку недовіра спонукає до пасивного опору, ускладнює співпрацю громадян із владою та створює підґрунтя для суспільної дестабілізації, що особливо важливо в умовах війни.

Важливість проблеми зумовлена декількома факторами. Перш за все, українське суспільство стикається з низкою загроз: воєнною агресією, тероризмом, кібератаками, зростанням злочинності у деяких регіонах та кризовими ситуаціями, спричиненими соціально-політичною напруженістю. За

таких умов правоохоронні органи вважаються першою ланкою стабілізації та зменшення ризиків, але їхня діяльність не завжди викликає підтримку суспільства. Часті випадки перевищення повноважень, застосування надмірної сили, непрозорість прийняття рішень або нерозкриття резонансних правопорушень все частіше стають предметом суспільного невдоволення.

Легітимність діяльності правоохоронних органів безпосередньо залежить від рівня виконання ними своїх функцій відповідно до принципів верховенства права. Лише така діяльність, яка відповідає очікуванням суспільства щодо законності, справедливості та ефективності, сприймається як легітимна. Водночас, якщо правоохоронці виконують свої обов'язки з ігноруванням потреб громадян або порушенням їхніх прав, довіра до всієї системи падає, утворюючи серйозну кризу громадської безпеки. Особливо критично це проявляється в умовах війни, коли відсутність довіри посилює рівень соціального напруження, ускладнює мобілізаційні процеси та знижує ефективність функціонування держави загалом. Крім того, легітимність у сфері громадської безпеки невід'ємно пов'язана з прозорістю та підзвітністю правоохоронних органів. У суспільстві, яке перебуває у стані кризи, громадяни потребують впевненості в тому, що дії поліції та інших служб не лише погоджуються із законом, але й відповідають інтересам більшості. Закритість процесів та обмеження інформації породжують недовіру, що у свою чергу шкодить формуванню позитивного іміджу правоохоронців.

Нагальність проблеми проявляється також у тенденції збільшення запитів громадян на взаємодію з силовими структурами на основі партнерських відносин. Сучасна концепція «Community Policing» є прикладом того, як залучення громади до процесів прийняття рішень у сфері безпеки покращує ефективність забезпечення порядку. Якщо ж у цьому аспекті є прогалини – ігнорування думки громадян або відсутність комунікації знижує ефективність правоохоронних послуг.

Варто підтримати точку зору О. Кучеровського щодо визначення поняття

«нелегітимна правоохоронна послуга» (у контексті правового режиму воєнного стану). До основних проявів нелегітимності правоохоронних послуг належать неефективність підтримання публічної безпеки та громадського порядку, ігнорування комунікаційних каналів із громадянами, а також нехтування їх інтересами. У воєнний час такі аспекти стають надзвичайно важливими, адже увага суспільства загострюється на процесах забезпечення порядку, і будь-яке відхилення у діях правоохоронних органів може призводити до суттєвого зниження довіри. Наприклад, непрозорість у прийнятті рішень під час обмеження конституційних прав або нехтування заходами щодо захисту переміщених осіб провокує недовіру до роботи силових структур як таких, що діють несистемно або безвідповідально.

Одним із ключових факторів, що сприяє формуванню нелегітимності, є перевищення повноважень під час реалізації заходів правового режиму воєнного стану. Це може проявлятися у необґрунтованому затриманні громадян, незаконних обшуках або свавільному застосуванні насильства без достатніх правових або фактичних підстав. У цьому контексті дихотомія «довіра – недовіра» стає показником якості надання правоохоронних послуг: якщо суспільство вважає дії правоохоронних органів несправедливими, непослідовними або такими, що суперечать морально-етичним нормам, рівень довіри суттєво знижується. Одним із аспектів нелегітимності є також погане інформування населення про дії правоохоронців, їхні повноваження, програми, рішення або вчинки в межах режиму воєнного стану. Така комунікаційна прогалина викликає підозру в приховуванні дійсної картини, формує у громадян відчуття невизначеності та незахищеності. У цих умовах відсутність довіри призводить до посилення негативного сприйняття всієї системи правоохоронних органів, навіть якщо деякі з них діють у суворій відповідності до встановлених норм.

Ще один критичний аспект нелегітимності полягає у небажанні правоохоронних структур враховувати потреби та думки громадян. У звичайних

умовах це може здаватися управлінською неефективністю, проте в умовах воєнного стану та соціальних потрясінь таке ігнорування викликає широкий громадський резонанс, оскільки правоохоронна система має бути стала, чутливою та адаптованою до нових викликів. Наприклад, нехтування потребами вразливих категорій населення, таких як вимушено переміщені особи, тих, хто постраждав від збройних дій, або населення на звільнених територіях, формує стійке переконання у несправедливому або вибірковому характері послуг.

У сфері громадської безпеки важливим аспектом легітимності є дотримання прав людини. В умовах надзвичайного або воєнного стану, коли можуть запроваджуватися обмеження громадянських прав, постає гостра потреба у збереженні балансу між безпекою та свободою. Будь-яке перевищення правоохоронцями своїх повноважень або недотримання правових норм одразу формує у суспільстві уявлення про порушення суспільного контракту, що спричиняє подальшу соціальну напруженість. Окрім цього, важливо враховувати міжнародний досвід. У багатьох демократичних державах підтримання легітимності у сфері громадської безпеки передбачає запровадження незалежного моніторингу роботи поліції, антикорупційних програм, обмеження використання сили та регулярне навчання персоналу. Для України цей досвід є цінним прикладом, особливо в умовах воєнного стану, коли правоохоронці мають зберігати довіру громадян навіть у критичних умовах. Адже громадська безпека також залежить від доступності правоохоронних послуг для різних категорій населення. Вразливі групи, такі як переміщені особи, люди похилого віку та діти, потребують особливої уваги з боку поліції. Відсутність належної роботи зі слабкими верствами населення створює додаткове відчуття несправедливості, що також підриває легітимність діяльності правоохоронців. Таким чином, проблема легітимності правоохоронних послуг у сфері громадської безпеки є не лише поточним викликом, але і стратегічною метою реформ. Національна поліція та інші органи повинні зосередитися на дотриманні принципів прозорості, ефективності,

справедливості та взаємодії з громадянами. На основі зміцнення довіри, підзвітності та правової основи можливо створити ефективну систему громадської безпеки, яка відповідатиме потребам сучасного українського суспільства.

Висновки до розділу 3

1. Визначено нову категорію у галузі публічного управління та адміністрування, – поняття динамічного правопорядку. Динамічний правопорядок – це стан організації суспільних відносин, який забезпечується системою правоохоронних послуг, здатною оперативно та ефективно адаптуватися до змінних умов сучасного суспільства, передбачати та попереджати ризики порушення закону, інтегрувати інноваційні підходи у запобігання злочинності та врегулювання конфліктів, а також підтримувати високий рівень довіри та взаємодії з громадянами. Такий правопорядок орієнтований на забезпечення не лише формальної законності, але й соціальної справедливості та стабільності, об'єднуючи правові, соціальні й технологічні засоби для формування безпечного та гармонійного середовища.

2. Важливою проблемою залишається відсутність єдиного підходу до оцінки ефективності правового регулювання правоохоронної діяльності. Необхідно розробити систему моніторингу та оцінки впливу законодавчих змін на якість надання правоохоронних послуг та стан правопорядку в цілому. Відсутність єдиного підходу до оцінки ефективності правового регулювання правоохоронної діяльності впливає на всі ланки системи правопорядку. Це ускладнює аналіз впливу законів на діяльність правоохоронних органів, робить неможливим об'єктивну оцінку результатів реформ, послаблює довіру суспільства до держаних інституцій та знижує загальний рівень безпеки. Для вирішення цієї проблеми потрібна розробка єдиного підходу до оцінки ефективності, який базуватиметься на комплексному аналізі, що включає кількісні, якісні та стратегічні індикатори. Необхідно створити прозору систему

моніторингу результатів правового регулювання, яка враховувала б як практичні результати діяльності правоохоронних органів, так і суспільні запити. Інтеграція сучасних технологій, розвиток міжвідомчої співпраці та встановлення міжнародних стандартів оцінювання дозволять створити більш послідовну, гнучку й ефективну систему регулювання та забезпечення правопорядку.

3. Довіра громадян до правоохоронних органів є ключовим чинником легітимності. Діяльність поліції чи інших установ, яка базується на прозорих процедурах, відкритих комунікаціях і справедливості, посилює громадську довіру, навіть у складних умовах правового режиму воєнного стану. Водночас нелегітимна діяльність несе ризики не лише для окремих підрозділів, але й для всього правоохоронного сектору, підриваючи стабільність держави, що веде боротьбу з зовнішнім ворогом. Така парадоксальна ситуація посилює внутрішню напруженість та відволікає сили від виконання стратегічних завдань.

ВИСНОВКИ

1. Досліджено становлення та розвиток інституту правоохоронних послуг у сфері забезпечення громадської безпеки як предмету діяльності правоохоронних органів. Формально, правоохоронна послуга є специфічним видом публічної послуги, метою якої є забезпечення громадської безпеки, охорона прав і свобод громадян, дотримання правопорядку та сприяння стабільності в суспільстві. Як частина системи публічного управління, правоохоронна послуга інтегрує в собі різноманітні складові – політичну, правову, організаційну, економічну, соціальну, інформаційну та кадрову, що разом формують її сутність як багатоаспектного явища.

Правоохоронна послуга є специфічним видом публічної послуги, метою якої є забезпечення громадської безпеки, охорона прав і свобод громадян, дотримання правопорядку та сприяння стабільності в суспільстві. Як частина системи публічного управління, правоохоронна послуга інтегрує в собі різноманітні складові – політичну, правову, організаційну, економічну, соціальну, інформаційну та кадрову, що разом формують її сутність як багатоаспектного явища.

2. Охарактеризовано систему нормативно-правового регулювання надання правоохоронних послуг у сфері забезпечення громадської безпеки як систему, що базується на ієрархічній структурі законодавчих актів, починаючи від Конституції України, міжнародних договорів, законів України («Про Національну поліцію», «Про національну безпеку України», «Про правовий режим воєнного стану»), підзаконних нормативно-правових актів (укази Президента України, постанови Кабінету Міністрів України, нормативні акти правоохоронних органів) до відомчих інструкцій та положень, що регламентують специфічні аспекти діяльності правоохоронних органів. Ця система характеризується комплексністю та взаємопов'язаністю норм, спрямованих на регулювання діяльності правоохоронних органів щодо

забезпечення громадської безпеки, захисту прав і свобод громадян, підтримання правопорядку, при цьому особлива увага приділяється механізмам контролю, звітності та відповідальності правоохоронців, а також процедурам взаємодії з громадськістю та іншими державними органами в умовах як мирного часу, так і особливих правових режимі.

3. Проаналізовано організаційно-правові механізми надання правоохоронних послуг, та визначено, що їх ефективність залежить від узгодженого функціонування законодавчої бази, чіткості регламенту й внутрішньої організації діяльності правоохоронних органів. Дослідження показало, що сучасна система нормативно-правового регулювання правоохоронних послуг у сфері громадської безпеки в Україні відповідає ключовим вимогам забезпечення правопорядку, але має певні недоліки, особливо у питаннях підзвітності, прозорості та взаємодії з громадськістю. Визначальні проблеми були ідентифіковані в аспектах перевищення повноважень, непрозорості прийняття рішень та недостатньої адаптації механізмів до кризових умов, таких як правовий режим воєнного стану. Разом з тим, встановлено, що використання сучасних підходів, зокрема концепції «Community Policing», впровадження інноваційних технологій (автоматизованих систем моніторингу та аналітики), а також посилення комунікації з громадськістю є найбільш ефективними способами удосконалення цієї сфери. Комплексний підхід, заснований на захисті прав і свобод громадян, прозорості діяльності правоохоронних органів та реалізації принципу верховенства права, дозволить забезпечити високий рівень довіри суспільства до роботи поліції та інших суб'єктів громадської безпеки, що є ключовим показником їх ефективності.

4. Досліджено міжнародний досвід організації надання правоохоронних послуг та можливості його адаптації в Україні на прикладі Великої Британії та Франції. Дослідження показало, що ці країни демонструють різні підходи: британська модель базується на децентралізації та сервісно-

орієнтованому принципі «policing by consent», тоді як французька система характеризується централізованою ієрархією та дуалістичною структурою поліції та жандармерії. Україна перебуває у процесі трансформації, поєднуючи елементи обох систем, із прагненням адаптувати найкращі практики, зокрема прозорість, підзвітність та орієнтацію на потреби громадян. Адаптація цього досвіду вимагає вдосконалення нормативно-правової бази, впровадження сервісної моделі та посилення взаємодії між правоохоронними органами і громадськістю.

Правоохоронні послуги Великої Британії характеризуються децентралізованою структурою, що включає понад 40 автономних поліцейських служб, сервісно-орієнтованим підходом та принципом «policing by consent», унікальну модель, що базується на згоді громади, забезпечує високу довіру громадян. Значна увага приділяється використанню сучасних технологій, таких як системи відеоспостереження (CCTV) та мобільні платформи для зв'язку поліції з громадськістю, що підвищує ефективність роботи. Орієнтація на громадську безпеку та боротьбу зі злочинністю поєднується з акцентом на прозорості та підзвітності, що сприяє партнерству між поліцією та місцевими громадами. Такий підхід дозволяє адаптувати правоохоронну діяльність до потреб населення та забезпечувати стабільність у різних регіонах країни.

5. Виявлено проблемні аспекти в організації надання правоохоронних послуг у сфері забезпечення громадської безпеки. Встановлено, що основними проблемними аспектами в організації надання правоохоронних послуг у сфері забезпечення громадської безпеки є низький рівень технологічного розвитку правоохоронних структур, що негативно впливає на оперативність реагування та задоволеність громадян. Також спостерігається недостатня прозорість у прийнятті рішень, слабка комунікація з громадськістю та ігнорування її потреб, що знижує рівень довіри до правоохоронних органів. Особливо критичними ці проблеми стають у кризових умовах, таких як правовий режим воєнного стану, коли від правоохоронців очікується максимальна ефективність і справедливість.

Усунення цих недоліків потребує вдосконалення нормативно-правової бази, підвищення технологічної оснащеності та впровадження клієнтоорієнтованого підходу в роботі правоохоронних органів.

6. Розроблені практичні рекомендації спрямовані на вдосконалення правових і організаційних механізмів надання правоохоронних послуг, що базуються на принципі легітимності, з метою підвищення довіри громадян до правоохоронних органів. Основна увага приділена забезпеченню прозорості діяльності, підзвітності правоохоронців перед суспільством та впровадженню клієнтоорієнтованого підходу у роботі з громадянами.

Визначено нову категорію у галузі публічного управління та адміністрування, – поняття динамічного правопорядку. Динамічний правопорядок – це стан організації суспільних відносин, який забезпечується системою правоохоронних послуг, здатною оперативно та ефективно адаптуватися до змінних умов сучасного суспільства, передбачати та попереджати ризики порушення закону, інтегрувати інноваційні підходи у запобігання злочинності та врегулювання конфліктів, а також підтримувати високий рівень довіри та взаємодії з громадянами. Такий правопорядок орієнтований на забезпечення не лише формальної законності, але й соціальної справедливості та стабільності, об'єднуючи правові, соціальні й технологічні засоби для формування безпечного та гармонійного середовища.

7. У роботі з позицій дихотомії «довіри – недовіри» запропоновано визначення «нелегітимна правоохоронна послуга» (у контексті правового режиму воєнного стану) – діяльність правоохоронних органів, яка, на думку суспільства, не відповідає принципам правомірності та справедливості, особливо в умовах зростаючої напруженості та надзвичайних обставин; при цьому така діяльність може включати застосування надмірної сили, порушення прав і свобод громадян, непрозорість у прийнятті рішень та відсутність чіткої підзвітності, що стають особливо критичними в умовах воєнного стану.

Нелегітимність може проявлятися через неефективність у підтриманні

публічної безпеки та громадського порядку, відсутність належного комунікаційного каналу з громадянами, а також через ігнорування або недостатнє врахування потреб і думок суспільства щодо безпеки.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Grytsyshen D., Sergiienko L., Baranovska T. Transformation of the activities of law enforcement entities in the economic sphere (part 1). *Public Policy and Accounting*, 2(8), 2023,
2. Kopanchuk V., Kravchuk O., Torichnyi V., Metil A., Kurtsev O., Kopanchuk O. Anti-Corruption Tools of Financial Risk Management in Public Administration // *International Journal of Innovative Research and Scientific Studies*. 4 (4) 2021. P. 269-277..
3. Karpa M., Akimova L., Akimov O., Serohina N., Oleshko O., Lipovska N. (2021). Public administration as a systemic phenomenon in society. *Journal of interdisciplinary research*. 11. p. 56 – 63.
4. Pomaza-Ponomarenko A. Features of the public service in the police bodies of Ukraine: administrative-legal and security aspects of the provision of public services // *Public administration and state security aspects*. 2024. Vol. 1. URL: <http://passa.nuczu.edu.ua/en/archive>.
5. Потіп М. Теоретико-методологічні засади формування механізму забезпечення правопорядку суб'єктами надання поліцейських послуг в умовах децентралізації влади. *Дніпровський науковий часопис публічного управління, психології, права*. 2024. №2. с. 54-58.
6. Сорокіна Н., Терханов Ф., Хоміч Ю. Особливості публічноуправлінської діяльності в системі правоохоронних органів. *Право та державне управління*. 2023. № 2. С. 51-55.
7. Serohin S., Sorokina N., Pysmennyi I. (2020). Restoring trust in government as a prerequisite for the formation of effective public administration in Ukraine. *Public Policy and Administration*. 19(4). 195 – 208.
8. Тертичка В. Державна політика: аналіз та здійснення в Україні: монографія. Київ : Основи, 2002. 750 с.

9. Хожило І.І. (2023). Стратегія державної безпеки та імператив соціального захисту населення в умовах війни: регіональний аспект / Дніпровський науковий часопис публічного управління, психології, права. 2022.№ 6. URL: <https://chasopys-ppp.dp.ua/index.php/chasopys/article/view/331>.

10. Гавриленко К. Формування публічноуправлінського механізму забезпечення державної безпеки і правопорядку в умовах повоєнного відновлення України / Забезпечення стійкості, ревіталізації та розвитку територій і громад в Україні : матеріали наук.-практ. конф. за міжнар. участю, м. Дніпро, 4 травня 2023 р. / за заг. ред. І. А. Чикаренко; Т.В. Маматової. Дніпро : НТУ «Дніпровська політехніка», 2023. 260 с. С.59-61.

11. Гавриленко К. Особливості публічно-управлінської діяльності в системі правоохоронних органів України в контексті формування нової моделі влади/ Актуальні проблеми європейської та євроатлантичної інтеграції України : матеріали XX наук.-практ. конф. 18 травня 2023 р., м. Дніпро / за заг. ред. Л. Л. Прокопенка. Дніпро: НТУ ДП, 2023. 162 с. С.47-48.

12. Хоміч Ю. Особливості діяльності правоохоронних органів у процесі реалізації національної антикорупційної політики. *Правові аспекти публічного управління: теорія та практика* : матер. наук.-практ. конф., 13 груд. 2018 р. Дніпро : ДРІДУ НАДУ, 2018. С. 308-312.

13. Khomich Y. Transformations of public administration systems in the context of decentralization of state power. *Legia si viata*. 2018. № 10. С. 26-31.

14. Юхно І. Феномен стабільності публічноуправлінської діяльності в умовах системних реформ. *Право та державне управління*. 2021. №2. С. 252-257.

15. Хоміч Ю. Формування та реалізація публічноуправлінської діяльності в системі правоохоронних органів у контексті стандартів європейського врядування // Актуальні проблеми європейської інтеграції та євроатлантичного співробітництва України : матеріали 16-ї регіон. наук.-практ. конф. (16 трав.

2019 р., м. Дніпро) / за заг. ред. Л.Л. Прокопенка. – Дніпро : ДРІДУ НАДУ, 2019. – С. 146 – 149.

16. Легеза Є. О. Теорія публічних послуг : адміністративно-правова складова : монографія. Херсон : Видавничий дім «Гельветика», 2016. 452 с.

17. Кучеровський О. Надання поліцейських послуг в системі публічної безпеки Сполученого Королівства: управлінський аспект та досвід для України. *Вчені записки ТНУ імені В.І. Вернадського. Серія: Публічне управління та адміністрування*. Том 34 (73). № 1. 2024. С.227-232.

18. Конституція України : Прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 р. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 30. (дата звернення: 21.10.2024).

19. Про Кабінет Міністрів України: Закон України від 07 жовтня 2010 р. № 2591-VI. *Офіц. вісн. України*. 2010. № 79. С. 8. Ст. 2792. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/794-18#Text>. (дата звернення: 21.10.2024).

20. Про центральні органи виконавчої влади : Закон України № 3166-VI від 17. 03. 2011 р. *Відомості Верховної Ради України*. 2011. № 38. Ст. 385. URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3166-17#Text>. (дата звернення: 21.10.2024).

21. Про місцеві державні адміністрації : Закон України від 09 квітня 1999 року № 586-XIV. *Відом. Верховної Ради України*. 1999. № 20–21. С. 190. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/586-14#Text> (дата звернення: 21.10.2024).

22. Про службу в органах місцевого самоврядування : Закон України від 07 червня 2001 року № 2493-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2493-14#Text>. (дата звернення: 21.10.2024).

23. Про державну службу (нова редакція) : Закон України від 10 грудня 2015 року № 889-УІІІ. *Відомості Верховної Ради*. 2016. № 4. Ст. 43. (дата звернення: 21.10.2024).

24. Про судоустрій і статус суддів : Закон України від 7 липня 2010 року № 2453-VI. URL: zakon.rada.gov.ua/go/2453-17. (дата звернення: 21.10.2024).

25. Про Національну поліцію : Закон України від 02 липня 2015 року № 580-УІІ. *Відомості Верховної Ради*. 2015. № 40–41. Ст. 379. (дата звернення: 21.10.2024)

26. Про Національну гвардію : Закон України від 13 березня 2014 року № 876-УІІ. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/876-18#Text>. (дата звернення: 21.10.2024)

27. Про Національне антикорупційне бюро України : Закон України від 14 жовтня 2014 року № 1698-УІІ. *Відом. Верховної Ради*. 2014. № 47. Ст. 2051. (дата звернення: 21.10.2024)

28. Про прокуратуру: Закон України від 14 жовтня 2014 року № 1697-УІІ. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1697-18#Text>. (дата звернення: 21.10.2024)

29. Про Державне бюро розслідувань: Закон України від 12 листопада 2015 року №794-УІІІ. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/794-19#Text>. (дата звернення: 21.10.2024)

30. Про службу безпеки України: Закон України від 25 березня 1992 року №2229-ХІІ. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2229-12#Text>. (дата звернення: 21.10.2024)

31. Липовська Н.А. Інтерпретація концепту «державна служба»: методологічна полеміка. Державне управління та місцеве самоврядування: зб. наук. пр. Вип. 3 (10). – URL: http://archive.nbu.gov.ua/portal/soc_gum/Dums/2011_3/11nasmp.pdf

32. Липовська Н.А Системогенез державної служби: теоретичні підходи/ URL: http://dridu.dp.ua/konf/konf_dridu/dums_konf_2015/pdf/510.pdf (дата звернення: 21.10.2024)

33. Баштанник А.Г. Механізми регулювання діяльності органів державної влади в умовах децентралізації. Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата наук з державного управління за спеціальністю 25.00.02 – механізми державного управління. Львівський регіональний інститут державного

управління Національної академії державного управління при Президентові України. Львів, 2017. 285 с.

34. Новак А. Національна антикорупційна політика: теоретико-методологічні засади формування та реалізації : монографія. Дніпро : Моноліт, 2018. 360 с.

35. Гавриленко К. Особливості публічно-управлінської діяльності в системі правоохоронних органів України в контексті формування нової моделі влади/ Актуальні проблеми європейської та євроатлантичної інтеграції України : матеріали XX наук.-практ. конф. 18 травня 2023 р., м. Дніпро / за заг. ред. Л. Л. Прокопенка. Дніпро: НТУ ДП, 2023. 162 с. С.47-48.

36. Khomich Y. Transformations of public administration systems in the context of decentralization of state power. *Legia si viata*. 2018. № 10. С. 26-31.

37. Кучеровський О., Баштанник В. Основи регулювання поліцейської діяльності в умовах інституціональних викликів для системи публічної безпеки. *Право та державне управління*. 2023. № 2. С. 497-502.

38. Хоміч Ю. Особливості формування та реалізації публічноуправлінської діяльності в системі правоохоронних органів. *Публічно-правові реформи та становлення громадянського суспільства в Україні: матеріали всеукр.наук.-практ.конф.*, м. Херсон, 5-6 жовтня 2018 р. Херсон, Видавничий дім «Гельветика». 2018. С. 93-95.

39. Черниш В. Інституціональні виклики для системи публічного влади в особливих режимах адміністрування / *Slovak international scientific journal*. 2023. № 70. С. 81-85.

40. Гавриленко К. Інституціональний зміст забезпечення державної безпеки і правопорядку в умовах реформи децентралізації. *Slovak International scientific journal*. 2023.

41. Баштанник В.В. Публічноуправлінська діяльність в контексті децентралізації : особливості формування механізмів соціального захисту на

основі принципу респонсивності. *Публічне управління та адміністрування в Україні*. 2023. №35. с. 157-162.

42. Потіп М. Теоретико-методологічні засади формування механізму забезпечення правопорядку суб'єктами надання поліцейських послуг в умовах децентралізації влади. *Дніпровський науковий часопис публічного управління, психології, права*. 2024. №2. с. 54-58.

43. Сорокіна Н., Терханов Ф., Хоміч Ю. Особливості публічноуправлінської діяльності в системі правоохоронних органів. *Право та державне управління*. 2023. № 2. С. 51-55.

44. Кучеровский О. Розробка теоретичних засад регулювання поліцейських послуг у сфері публічної безпеки. *Slovak international scientific journal*. № 85, (2024). С. 100-104.

45. Bradford B. Cooperating with the Police as an Act of Social Control Trust and Neighbourhood Concerns as Predictors of Public Assistance. *Nordisk politiforskning*, volume 3, no 2-2016 p. 109129

46. The Police Reform and Social Responsibility Act 2011: URL:<https://www.legislation.gov.uk/ukpga/2011/13/contents>. (дата звернення: 21.10.2024)

47. Міністерство внутрішніх справ Франції. – URL: <https://www.interieur.gouv.fr>. (дата звернення: 21.10.2024)

48. Кравчук О., Бондаренко О. Закордонні публічноуправлінські практики взаємодії поліції та громадянського суспільства в умовах децентралізації влади. *Публічне управління і адміністрування в Україні*. 2023. № 38. С. 253-257

49. Кучеровський О., Хоміч Ю., Баштанник В. Публічноуправлінська діяльність правоохоронних органів в системі забезпечення національної безпеки. *Дніпровський науковий часопис публічного управління, психології, права*. 2022. № 2. С. 22-27.

50. Хоміч Ю. *Формування та реалізація публічноуправлінської діяльності в системі правоохоронних органів: теоретико-методологічні засади*.

Дніпровський науковий часопис публічного управління, психології, права. 2021. №4. С. 45-49.

51. Loader, I., & Seddon, T. (2014). Police and Crime Commissioners: A Dislocated Expectation? *Policing: A Journal of Policy and Practice*, 8(3), 191-200.

52. The Police Reform and Social Responsibility Act 2011: URL: <https://www.legislation.gov.uk/ukpga/2011/13/contents>. (дата звернення: 21.10.2024)

53. Shevchenko N., Kiyda L., Voronova T., Gavrilenko K., Kucherovsky A., Khomich Y. Public administration in the field of state security: development, problems and prospects for improvement. *Ad Alta. Journal of interdisciplinary research*, 2021. 11(2-XX), p.89-94. URL: <https://www.magnanimitas.cz/11-02-xx>.